

BIM Atzeneta del Maestrat

Època XI N° 14 - abril/juny 2020

L'AODL informa

A Atzeneta cal saber

Entrevistes Covid-19

Castell 2020

Des de la UJI

Les associacions parlen

Ens conten des del Col·legi

Medi Ambient

Nutrició

Des de la Cooperativa

El temps i la Meteo a Atzeneta

**ATZENETA 0,0
ZERO CONTAGIS, ZERO MORTS**

Agenda

HORARIS

AJUNTAMENT

De dilluns a divendres de 9 h a 14 h.

Dissabte de 9h a 13 h.

www.atzenetadelmaestrat.es

Facebook: Ajuntament d'Atzeneta del Maestrat

ESCOMBRERIES

A partir de les 20 h.

RECOLLIDA D'OBJECTES

VOLUMINOSOS

El quart dimecres de cada mes.

CEMENTERI

Tots els diumenges (hivern de 15 h a 17 h i estiu de 16 h a 18 h).

ALTRES SERVEIS A L'AJUNTAMENT

SERVEIS SOCIALS

Dilluns de 9 h a 13'30 h i dimecres amb cita previa (722739456) a la 2ª planta de l'ajuntament.

ARQUITECTA MUNICIPAL

Dimarts de 10 h a 14 h a l'ajuntament.

VETERINARI

Dimecres de 10 h a 11 h a l'ajuntament.

NOTARI

Concertar cita al telèfon 964380075.

DEPENDÈNCIA

A partir de les 10 h, els dies prefixats, a la 2ª planta de l'ajuntament.

TELÈFONS D'INTERÉS

AJUNTAMENT 964 37 00 18

CENTRE SOCIAL POLIVALENT (CSP) 964 37 09 19

CENTRE DE SALUT 964 37 05 43

GUÀRDIES 698 614 472

FARMÀCIA 964 37 00 54

COL·LEGI PÚBLIC 964 73 82 50

BANKIA 964 37 00 53

BBVA 629 005 298

BANTIERRA 964 37 01 64

GUÀRDIA CIVIL 964 37 00 63
062

CASA ABADIA 964 37 03 36

EXTENSIÓ AGRÀRIA 964 39 96 90

AUTOS HICID 964 20 01 22

EMERGÈNCIES 112

INFORMACIÓ 012

HOSPITAL GENERAL 964 72 50 00

HOSPITAL PROVINCIAL 964 35 97 00

HORARI D'AUTOBUSOS

ATZENETA-L'ALCORA-CASTELLÓ

ATZENETA

Eixida 6'30 h

L'ALCORA

Arribada 7'30 h
Eixida 7'35 h

CASTELLÓ

Arribada 8'00 h
Eixida 18'00 h

ATZENETA

Arribada 19'30 h

VISTABELLA-ATZENETA-CASTELLÓ

VISTABELLA

Eixida 6'00 h

ATZENETA

Arribada 6'50 h
Eixida 7'00 h

CASTELLÓ

Arribada 8'30 h
Eixida 15'30 h

ATZENETA

Arribada 16'50 h
Eixida 17'00 h

VISTABELLA

Arribada 18'00 h

Edició: Ajuntament d'Atzeneta

Coordinació: www.teescribолоquequieras.com

Impressió: Paperam Impressions

Disseny: Juan Gil

La gent que fem aquest BIM volem que estiga obert al major nombre d'opinions. Tot aquell que vulga col·laborar, de qualsevol manera, ens ho pot fer arribar a l'ajuntament o a l'adreça electrònica bimatzeneta@gmail.com.

Col·laboracions, incloses les fotogràfiques, d'aquest número:

Associació d'ames de casa (Tere Vayá), Melchor Rovira, Carmen Rovira Monfort, Paco Esteller, Pilar Ferreres, Miguel Ángel Moliner, Arcadio Vidal, Rafa Gil Marín, Lucía Bellés, Neus Bartoll, Eliseu Bellés Martí, Eladi Roca, Yolanda Batalla, Santiago Agustina, Juan José Juan, Pepe Rovira, Lola Porcar, Gertrudis Orenga, Pepe Barberá.

Paradoxes enfront de milacres

Cobra de nou aquest BIM la llum del paper. Després del interruptus pel virus de l'anterior número, el tacte d'aquest constitueix una prova més que la normalitat està perdent la seua condició de "nova" i transcorregut el temps suficient tornarà als seus llits de boques lliures de membranes tèxtils, qui sap (ni la ciència es posa d'acord, com sol) si eficaces, qui sap si mer placebo visual.

Es va saldar la COVID en Atzeneta com si mai haguera esdevingut: zero infectats, zero hospitalitzats, zero morts. I encara que a la província de Castelló va haver-hi fins a seixanta municipis que no van presentar casos i altres vint-i-tres amb un només, aqueixa absència a la nostra localitat es deu a la dualitat de la conscienciació veïnal d'una banda i al zel de les autoritats locals i el personal municipal d'extremar les mesures de confinament i desinfecció dels espais públics de l'altra.

Un virus que s'ha emportat per davant vides, economies i pau social, agitada la vida pública per un inconcebible desig d'una part de la societat per ajustar comptes; fins i tot uns Jocs Olímpics, semblava un candidat idoni per a acarnissar-se amb la població envellida d'un interior provincial que llanguia demogràficament, però no.

Aquest editorialista creu més en les paradoxes que en els miracles i el neobitxo ha reportat algunes i el que semblaven, a ulls urbans, desavantatges s'han transformat per obra i efecte de la tossudesia dels fets i les estadístiques en oportunitats. Es presagia una era de repoblació rural, o si més no de desaceleració en la regressió demogràfica.

La percepció d'un afegit de seguretat que emana dels pobles recollits, la proximitat d'entre ajuntaments i veïns, un extra de solidaritat entre aquests i la propulsió del teletreball s'han convertit en factors d'enlairament perquè el futur present uns tints d'optimisme censal. Ja s'observa una onada de demanda immobiliària, tant de compra com de lloguer en una Espanya interior a la qual no és aliena Atzeneta.

Per si no bastaren els motius per triar Atzeneta per

viure, la incorporació de la fibra òptica a l'entramat comunicatiu de la població atorgarà un superàvit de connectivitat que deuria no sols fixar població, sinó atraure forana. El que no han aconseguit polítiques i estratègies repobladores ho aconseguirà un intrús de tot just cent nanòmetres al qual ningú que no tinga accés a un laboratori ha pogut veure i del qual els conspiranoics de rigor atribueixen als xinesos, als ianquis, o a Iker Jiménez els més dinamiters.

No obstant això, la COVID s'ha portat també per davant l'entramat lúdic-esportiu d'Atzeneta des de març fins sine die. La Nevera, es Castell (encara que va haver-hi un sonat substitut virtualitzat), les Festes de la Joventut i també les patronals en la dimensió que les hem conegudes fins ara, han resultat algunes de les víctimes de la voracitat intrínseca del neointrús i el distanciament social que ha provocat.

Res irreparable perquè l'única cosa que no té envàs de retorn són les vides i aqueixes, per fortuna, segueixen en actiu per a gaudir dels actes lúdic-esportiu-socials per vindre, perquè la història de les civilitzacions està repleta de pandèmies extingides i oblidades més enllà dels anals de la història; el mateix ocorrerà amb aquesta passat el temps suficient encara que ara, sumits encara en el tsunami de les seues conseqüències se'ns antulle imperible i transformadora.

Existeix, és innegable, un sentiment col·lectiu de gratitud veïnal cap als seues munícips i cap a tots aquells que han hagut d'afrontar el virus des d'espais públics i privats destinats a atendre les primeres necessitats de la població. No es consideren herois perquè no ho són, només s'han vist involucrats en un determinisme pandèmic que els ha enxampat, per ofici, en l'avantguarda del dia a dia. No obstant això i per això, gràcies.

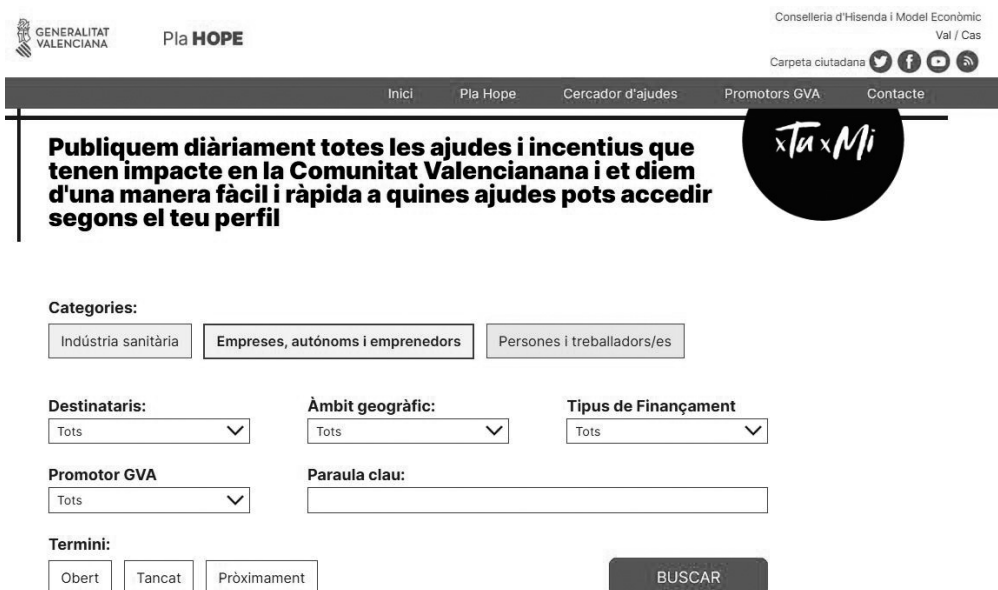
L'AODL informa

PLAN HOPE

El Pla Hope és un programa de la Generalitat Valenciana per a ajudar als ciutadans i empreses a recuperar els seus treballs i negocis i reorientar-los a les necessitats a conseqüència d'aquesta crisi provocada per la COVID-19.

En aquest cercador es publiquen diàriament totes les ajudes i incentius que tenen impacte en la Comunitat Valenciana i ens mostren a quines ajudes pots accedir segons el teu perfil.

Al portal podeu trobar ajudes i incentius dirigits a: empreses, pimes, autònoms, treballadors/es per compte d'altri, famílies i persones en situació de vulnerabilitat, actors de l'economia social, i d'altres.

The screenshot shows the search interface for the Pla HOPE program. At the top, there is a navigation bar with the following elements: the logo of the Generalitat Valenciana, the text 'Pla HOPE', the text 'Conselleria d'Hisenda i Model Econòmic Val / Cas', and social media icons for Twitter, Facebook, YouTube, and LinkedIn. Below the navigation bar, there is a search bar with the text 'Carpeta ciutadana' and a search icon. The main content area features a large heading: 'Publiquem diàriament totes les ajudes i incentius que tenen impacte en la Comunitat Valenciana i et diem d'una manera fàcil i ràpida a quines ajudes pots accedir segons el teu perfil'. To the right of this heading is a circular logo with the text 'xTa xMi'. Below the heading, there are several filter options: 'Categories' with buttons for 'Indústria sanitària', 'Empreses, autònoms i emprenedors', and 'Persones i treballadors/es'; 'Destinatari:' with a dropdown menu set to 'Tots'; 'Àmbit geogràfic:' with a dropdown menu set to 'Tots'; 'Tipus de Finançament' with a dropdown menu set to 'Tots'; 'Promotor GVA' with a dropdown menu set to 'Tots'; 'Paraula clau:' with a text input field; and 'Termini:' with buttons for 'Obert', 'Tancat', and 'Pròximament'. A 'BUSCAR' button is located at the bottom right of the filter section.

Una vegada seleccioneu els camps que us interessin apareixen el nom de les ajudes, el seu termini de presentació de les sol·licituds (si està obert o tancat) i el seu promotor, així com un xicotet resum de que tracta l'ajuda, i també apareix un enllaç on us dirigeix a la pàgina on podeu realitzar els tràmits per a seguir el seu procediment de sol·licitud d'ajuda.

L'AODL
Pilar Ferreres Garcia

A Atzeneta cal saber

Suspensió festes de la Joventut

El Garito de Tonet va comunicar el dia 21 de maig que:

“Avui començarien les Festes de la Joventut al nostre poble però la situació no ho ha permès. Des del Garito de Tonet esperem que tots i totes estiguen bé i en salut. Us hem preparat aquest vídeo per a recordar tot el que està per vindre en les pròximes Festes de la Joventut. L'any que ve les gaudirem més i millor”.

El video se pot vore a aquest enllaç <https://www.facebook.com/1631137867154398/videos/1165327130485557/UzpfSTkzODg1Mj-M2OTUxMjM2OTozMDc5NTcwNjE4NzczODU2/>

Fibra òptica

A Mitjans de maig van començar els treballs per al desplegament de fibra òptica al municipi.

Un servei més per a Atzeneta que permetrà dotar d'alta velocitat a les cases i empreses. Un motiu més per viure al poble.

Time Lapses Atzeneta del mestre Felipe Peña

Des de l' Observatori Astronòmic del Maestrat, el seu titular, Felipe Peña, a la fase O del confinament va realitzar un time lapse d'aqueixes nits a Atzeneta. Es pot veure al següent link:

<https://youtu.be/75Z3HGVMly4>

I també, envoltat de la màgia dels núvols circulant veloços va elaborar un altre a l'abril amb predomini de núvols i boires. Un mestre de la imatge i de la paciència del gran observador de fons que alberga:

<https://youtu.be/pv6EnsT4Vxg>

Suspensió de festes patronals

L' Ajuntament d' Atzeneta del Maestrat ha decidit suspendre les Festes Patronals del 2020.

Una decisió difícil i no desitjada, consensuada amb els pobles de la Mancomunitat, però que calia prendre pensant en la salut del veïnat.

Ens conste que desde el propi ajuntament s'està treballant per tal de planificar determinades activitats lúdiques, culturals, esportives...que es puguen oferir a la població durant els pròxims mesos.

Tornarán reforcades la propera edició, el proper any

Comunicat oficial

A causa de la pandèmia ocasionada per la COVID-19, la Mancomunitat de Penyalgosa - Pobles del Nord informa de la **suspensió de les Festes Patronals dels quatre pobles que la conformen (Atzeneta, Benafigos, Vistabella i Xodos).**

Ha estat una decisió ben difícil i meditada, però sempre situant al capdavant la salut pública i el benestar dels veïns i veïnes, aquesta opció resulta la més responsable i encertada en aquests moments.

Agraïm la comprensió i demanem responsabilitat a tots i totes, per tal que el proper any puguem tornar a gaudir de les nostres festes.

Moltes gràcies.

Projecte recollida selectiva de fem i compostatge

El dia 18 d'L' Ajuntament d' Atzeneta del Maestrat va convocar una reunió participativa per a tota la gent interessada a participar en el projecte pilot de recollida de fem orgànic i compostatge .

La reunió va tindre lloc el dijous 18 de juny, a les 18 hores, al pati de les escoles velles i va comptar amb una mes que nombrosa assistència de públic que va poder participar aportant les seues inquietuts sobre l'assumpte.

Charla formativa:

Separación domiciliar de residuos orgánicos y compostaje

¿Qué es un residuo domiciliario y cómo se puede reciclar? Principios del compostaje aplicado a residuos domiciliarios.

Teresa Fernández Suárez

Nuevos modelos de gestión de los residuos domiciliarios: Proyecto Piloto de Escala Local en Atzeneta.

Ana García Rández

Coloquio participativo.

Os esperamos el 18 de Junio a partir de las 18:00 horas en el Pati de Les Escoles Velles

GENERALITAT VALENCIANA
UNIVERSITAT Miguel Hernández

Adquisició de la Casa Palau D' En Jaume

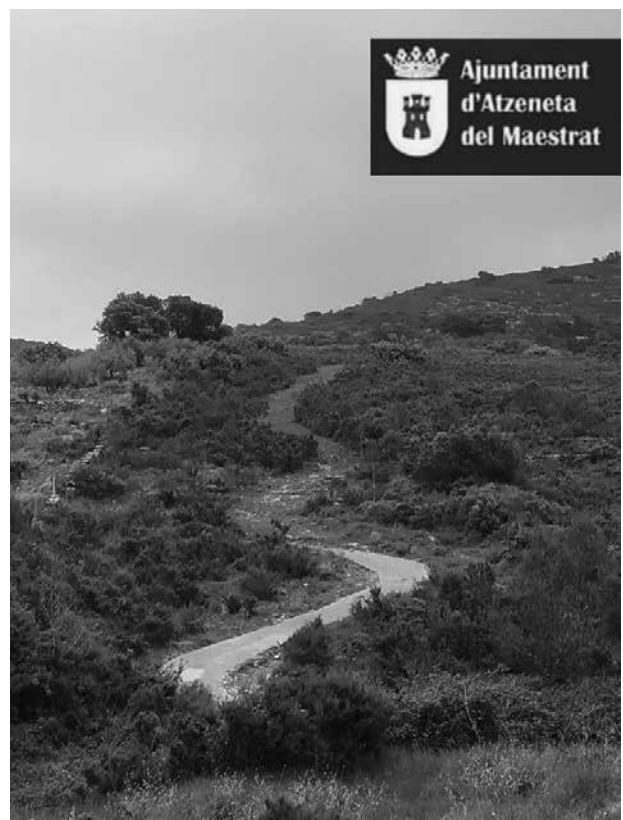
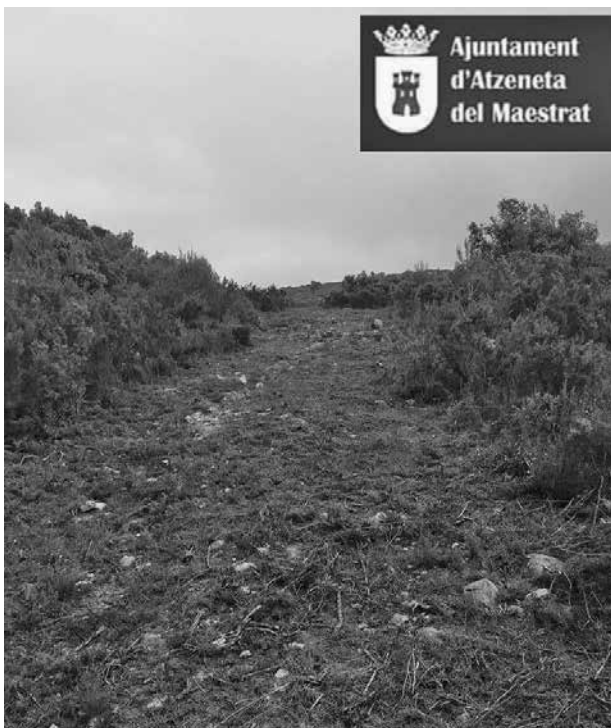
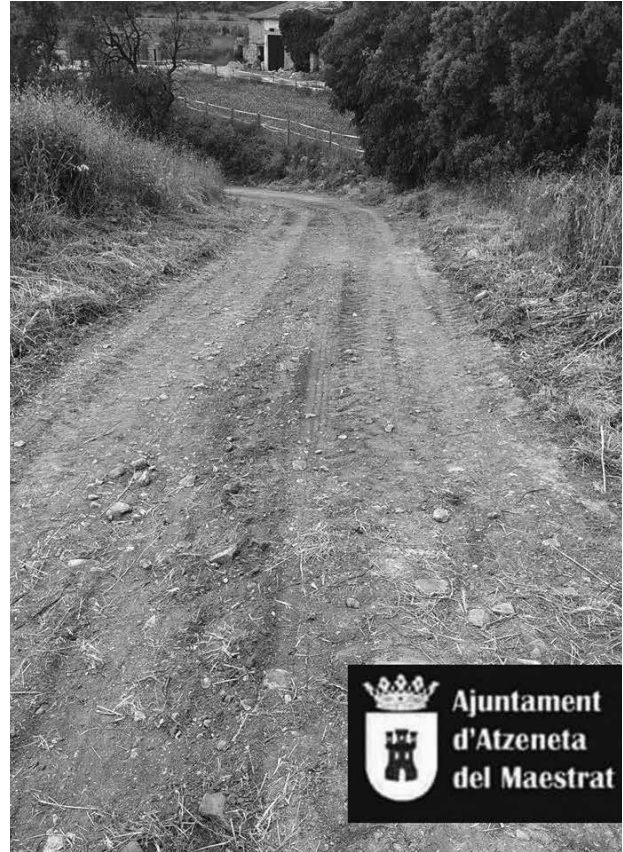
L'Ajuntament d' Atzeneta del Maestrat va signar el 19 de juny l' adquisició de la Casa Palau d' En Jaume, situada al carrer de la Puríssima. La fins ara propietària, Eugenia Cantavella, va mostrar una actitud d'allò mes col·laborativa per tal de facilitar la seua venda a l'Ajuntament.

Millora de pistes i sendes

Durant els dies del confinament, l'Ajuntament juntament amb Diputació, van fer treballs de manteniment en diverses pistes del terme.

A més, també s'ha desbrossat la senda que connecta la pista de la Font del Roure amb la pista de darrere de les Planetes.

Repartiment de mascaretes

Quatre han sigut les accions municipals de repartiment de mascaretes amb l'intent de apropar al veïnat l'atenció d'una corporació compromesa amb la salut i el benestar dels atzenetins.

El primer dels repartiments va tindre lloc els dies 27 i 28 d'abril, en el nucli urbà i en les masies respectivament. Es van distribuir mascaretes a tots aquells que figuren com empadronats en el cens. Una segona acció, afavorida per la Diputació es va

donar, amb els mateixos criteris de distribució el dia 7 de maig.

A la fi d'aqueix mateix mes de maig, l'ajuntament va repartir màscares als xiquets i xiquetes compresos entre els 2 i 12 anys. També se'ls va fer entrega d'un diploma pel seu bon comportament durant el confinament. Accions encaminades a sobreportar un confinament que els més menuts han suportat amb molta maduresa

DADES HISTÒRIQUES “GRAN GRIP ESPANYOLA”

José Barberá

Aquests mesos molt es parla de l'coronaviros (COVID-19), però al llarg de la història altres pandèmies van fer història en la població mundial.

- Pesta negra. (Any 1347 a 1351) La Plaga es va originar a les rates i es va estendre als humans a través de puces infectades.

- Verola. L'OMS va declarar en 1980 que la verola, malaltia causada pel virus de la verola que va ser constant al llarg de la història que té similituds amb el que coneixem com a varicel·la (mal de cap, de coll i vòmit i als pocs dies llagues a la boca i el nas.

GRIP ESPANYOLA

"La Grip Espanyola va matar entre 1918 i 1920 a més de 45 milions de persones en tot el món. Es desconeix la xifra exacta de la pandèmia que és considerada la més devastadora de la història. La censura i la falta de recursos van evitar investigar el focus letal del virus. A diferència d'altres virus que afecten bàsicament xiquets i ancians, moltes de les seues víctimes van ser jòvens i adults saludables entre 20 i 40 anys, Febra elevada, dolor d'oïdes, cansament corporal, diarrees i vòmits ocasionals eren els símptomes propis d'esta malaltia"

DADES EN ATZENETA (Eliseo Bellés)

L'any 1652 hi va haver 169 defuncions, sent normals en els mesos de gener fins al juliol, amb una mitjana de 2,57 òbits per mes; però ja en el mes de juliol s'observa una defunció - "Ab presumpció de contagi" al mes d'agost apareixen 27 defuncions, 46 al setembre, 40 octubre, 30 novembre i 8 al desembre. Això demostra l'existència d'un període de epidèmia i així hem trobat una partida que diu: "el 24 d'agost, morí en lo hospital, de mal contagiós, Vicente Barberá sens nigrún Sacrament perque el portaren de Fora a ell i a son pare sense poder parlar ni oir i, encara que estigui 3 vegades al hospital dels contagiosos ninguna hi hagué lloch de poderlo confesar i en particular aní una nit, per ell sól, justament ab lo barber. " A nadie respetaba aquest morbós còlera doncs va morir empestat el Justícia Nicolau Ahís, els jurats Antonio Miralles i Bertomeu Agut. Així mateix el "Barber Joan Lloréns i la muller Seua Joana Fuster". El 5 de novembre va morir "Mossèn Joan Gotita de mal contagiós en lo hospital ab los sacraments de la Penitència i de la Eucaristia". Una altra dada curiosa ens mostra la següent inscripció; "14 de octubre de 1652 morí Isabel Costa, muller de Joan Riera, de mal contagiós que vingueren de Castelló a servir al Hospital dels apestats de Adzaneta. Morí ab lo sacrament de la Penitència i de la Eucaristia".

També es fa alguna referència del "Hospital dels convaleixents"

Des de l'Oficina de Turisme

Lucía Bellés

LA CUINA D'ATZENETA

Elaboració del receptari tradicional d'Atzeneta del Maestrat

De segur que molts i moltes de vosaltres heu passat, aquests dies de confinament, molt de temps a la cuina: provant receptes, inventant plats...

D'entre aquestes receptes, aquelles més tradicionals també hauran tingut lloc, perquè elaborar i tastar els plats que han passat generació rere generació a casa nostra resulta sempre ben especial, i més aquests dies!

Amb aquest precepte, des de l'Oficina de Turisme hem impulsat la iniciativa LA CUINA D'ATZENETA, que pretén recollir totes les receptes possibles de cuina tradicionals del nostre poble (dolços, primers, guisats, postres...), per a que tots i totes les puguem seguir gaudint i que no acaben en l'oblit.

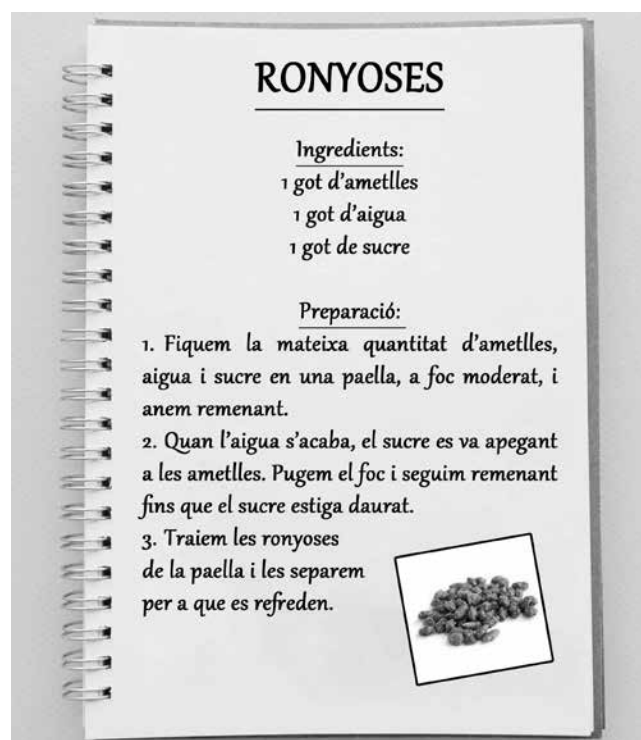
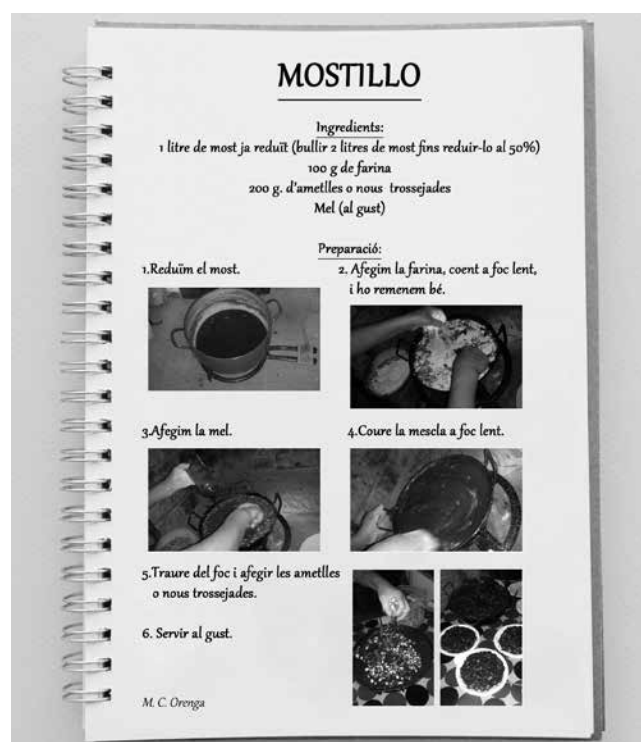
El primer pas d'aquest treball ha sigut la publicació en mitjans digitals, ja que la situació d'aquests darrers mesos no ens ha permès molt més, però amb la intenció de continuar i ampliar la participació sense dependre de les noves tecnologies, utilitzem aquest BIM per convidar-vos a participar.

Així, ens podeu fer arribar les vostres receptes de les següents formes:

- Enviant-les (nom del plat, ingredients i procés d'elaboració) per e-mail a: atzenetadelmaestrat@touristinfo.net
- Portant-les (nom del plat, ingredients i procés d'elaboració) a l'Oficina de Turisme de manera presencial.

No hi ha dubte de que Atzeneta és un poble amb una gastronomia ben rica i variada, i seria tot un orgull per als atzenetins i atzenetines poder publicar un receptari tradicional, fruit de la participació i col·laboració de tot el poble.

Moltes gràcies.

TEMPS ERA TEMPS

Lucía Bellés

Banc de fotografies històriques D'Atzeneta del Maestrat

Potser ja us heu assabentat d'aquesta iniciativa, recentment estrenada, ja que ha sigut publicada a les xarxes socials de l'Ajuntament. Tanmateix, si no teniu accés a les noves tecnologies també podeu participar-hi, i de fet aprofitem aquest BIM per convidar-vos.

Ja fa tems que teníem en ment recollir fotografies antigues del poble per tal de confeccionar un arxiu, amb la finalitat de conservar-les i fer-les accessibles com a eina de difusió de la nostra història. Aprofitant que aquests dies de confinament molts i moltes de nosaltres hem revisat racons de casa que teníem quasi oblidats, on possiblement guardem fotografies, i molts altres records, hem pensat que és el moment idoni per començar aquesta tasca.

EL BANC DE FOTOGRAFIES HISTÒRIQUES D'ATZENETA DEL MAESTRAT pretén ser un recull de fotografies antigues del poble, de diferents èpoques i tipologies. Festes, treball, famílies, celebracions... totes les imatges tenen un gran valor per a aquest projecte, ja que ens mostren l'evolució històrica des de diferents perspectives. Per això, si tens fotografies antigues del poble i t'agradaria participar en dit projecte, fes-nos-les arribar, si pot ser amb una xicoteta descripció i la data de la mateixa, a través dels següent mitjans:

- Per correu electrònic a atzenetahistorica@gmail.com, digitalitzades.

- Presencialment a l'Oficina de Turisme, nosaltres les digitalitzarem.

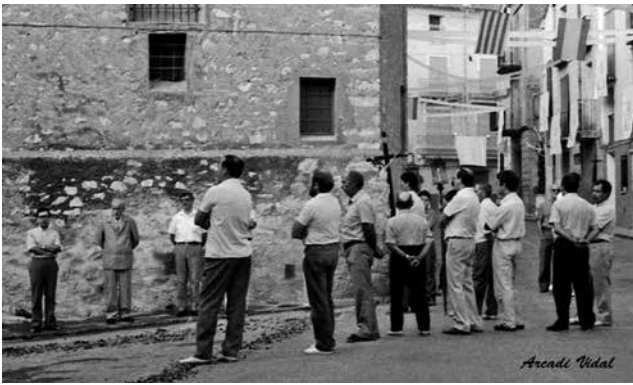
Una vegada digitalitzada, la fotografia original torna a l'amo o ama, de manera que cal tenir clar que per participar en aquest projecte no es perd la fotografia, només es fa una còpia digital de la mateixa per a l'arxiu, sense alterar ni haver de donar la fotografia física.

Així, vos animem a tots i totes a que reviseu

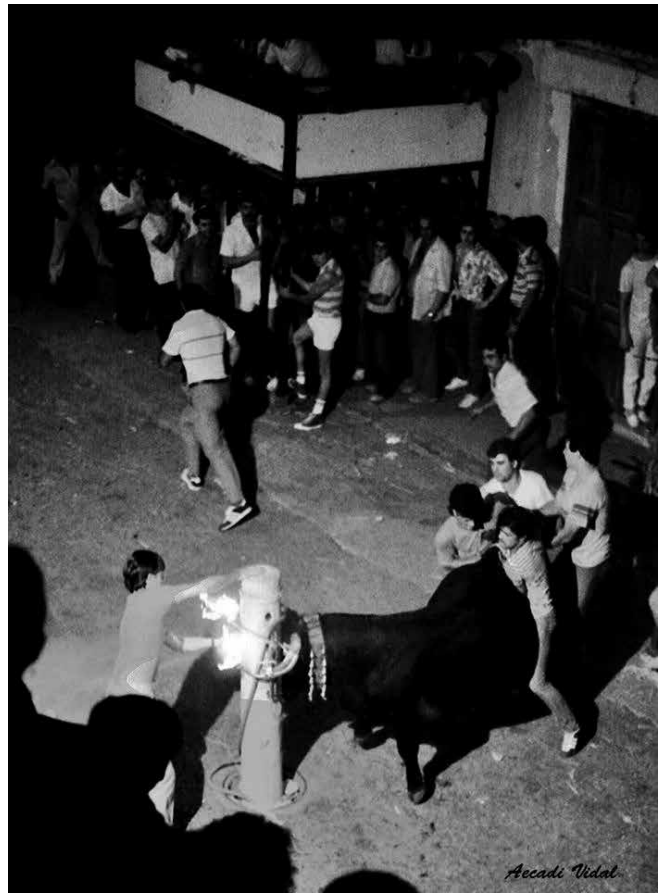
les fotografies antigues i participeu en la confecció d'aquest banc, un pas més per a la conservació i difusió de la nostra història com a poble.

Moltes gràcies.

Arcadi Vidal

Arcadi Vidal

Am
L.G.

Entrevistes Covid-19

ERA POSCOVID (Any Zero)

Aquest és el primer número de l'era POSCOVID. El que ara sembla un cisma social, d'ací a uns anys només serà una anècdota en l'imaginari de la història. No obstant això, la nostra civilització ha patit una transformació abrupta que comportarà seqüeles, si no en la conducta humana, sempre guiada per la pròpia naturalesa del sapiens, si si més no relacional, tecnològica, laboral.

Tenint en compte l'excepcionalitat del que esdevé encara, aquest número del BIM també se suma a això recollint les impressions en manera entrevista d'alguns veïns que pels seus oficis van estar a peu de pandèmia.

La redacció d'aquest BIM agraeix tant la seua fermesa llavors com la seua participació ara.

Yolanda Barberá (Enfermera) Aplausos ¿suficientes?

Los sanitarios, sin desmerecer a otras profesiones, han sido, a la vez y por igual, damnificados que ensalzados en esta convulsión social y económica que ha supuesto la irrupción en gargantas y pulmones de la COVID-19.

Yolanda oficia de enfermera y se desplaza en cada turno desde Atzeneta, donde reside, hasta Castellón, para cubrir su jornada laboral. Desconozco en qué frente le ha tocado batallar en este cisma, pero para eso está aquí, para narrarlo por escrito.

Detállanos tu destino actual y tu papel en esta crisis sanitaria. ¿Te ha afectado de cerca en lo que concierne a lo laboral?

Soy enfermera en el equipo de cubre el quirófano de urgencias del Hospital General de Castellón. Enfermería de quirófano que asumió dos de las UCIs satélite que se habilitaron.

Por supuesto se han seguido realizando intervenciones quirúrgicas de urgencia. Inclu-

yendo a pacientes con COVID-19 que lo requirieran.

¿Has pernoctado siempre en Atzeneta?

Sí, siempre he vuelto a dormir a casa.

En este aspecto, agradecer a mi esposa que durante toda la crisis mis hijos pudieran estar con él, cosa que me permitió cierta comodidad. El protocolo de desinfección previa entrada en casa se relajó un poco.

Se nos ofreció la posibilidad de alojamiento, pero el entorno de Atzeneta y la posibilidad de ver a mis hijos, aunque fuera de lejos, me ayudó a relajarme en la medida de lo posible y sobre llevarlo todo mejor.

¿Traías el miedo contigo? ¿Qué precauciones tomabas cuando la severidad de las cifras aterraba?

El miedo personal, una vez mis hijos estuvieron con su padre, lo llevé bien.

Tuve miedo que la situación en el hospital nos superara, el no llegar a todo lo que hiciera falta. Era algo que sobrevolaba en el ambiente, pero no se verbalizaba. Se haría todo y bien, y nos lo repetíamos continuamente.

Creo que si eres sanitario el miedo es necesario para usarlo en poner toda tu atención en realizar tu tarea.

En cuanto a precauciones, todas.

Ducha en el hospital, montaje en casa para desnudarte apenas entrar, la ropa en una bolsa para lavar a 60 grados, los zapatos y bolso en una caja de cartón cerrada, nueva ducha en casa, rociarte con hidroalcohol...Y por fin intentar relajarte.

Aparte de vivir con mascarilla, que al principio te miraban raro...Comprar una o dos veces al mes, entre otras prácticas de aislamiento para intentar minimizar contacto con la población.

¿Cómo valoras la incidencia de la COVID en tu área sanitaria?

Fueron un par de meses de mucha exigencia. La carga de trabajo aumentó; se alteró el ritmo habitual totalmente. Se paró toda la actividad quirúrgica excepto en urgencias, mi destino.

Circuitos de acceso y salida, limpios y sucios ... Se habilitaron quirófanos aislados para casos con el virus: uno general y otro para cesáreas que aún están en funcionamiento. Afortunadamente en el Hospital General de Castellón no llegaron a saturarse las UCIs, y se aguantó el tirón.

¿Te queda, si tuviste alguna, secuelas psicológicas? ¿Y los compañeros de profesión con los que te relacionas?

Tanto como secuela...creo que no. Sí un duelo, a mi manera, tristeza por todos los que no pudieron superar la enfermedad. Pero por otra parte me ha reafirmado en mi manera de sentir el mundo.

Me ha reconfortado comprobar una vez más que mis compañeros de trabajo son hiperválidos y sobre todo muy buena gente. Siempre te marca una experiencia así, pero

también para bien y es con lo que yo quiero quedarme.

Todos nos derrumbamos alguna vez esos días. Pero nos apoyamos entre nosotros. Se llora en la ducha, que no se nota, y en casa. Allí la energía hacía falta invertirla en otras cosas.

¿Has vivido de cerca alguna tragedia familiar motivada por el maldito?

Tragedia familiar propia no. Pero he vivido las ajenas de muy cerca.

Imagino que, pese a que la sociedad haya catalogado a los de vuestra profesión como héroes y heroínas, vosotras solo sentís que estabais cumpliendo con vuestro cometido.

¿Bastaban los aplausos? ¿Reconfortaban realmente?

Los aplausos a mí me dieron fuerza. Cuando llegabas a casa había días que sacabas todo. He llorado muchas veces. Al oír a la gente era cuando te decías:

"Claro que puedes más. Ahora hace falta lo que tú sabes hacer y no puedes fallar."

Obviamente no bastan los aplausos. Nuestras condiciones laborales dejan que desear. Aunque por desconocimiento puedan ser envidiadas. Estoy en una empresa donde mi temporalidad, por citar un ejemplo, puede extenderse a toda una vida laboral.

El reconocimiento práctico también sería necesario.

¿Crees que ya nos hemos relajado? ¿En qué medida?

Sí hay relajación en general. Pero somos más conscientes y espero que se vaya con precaución.

¿Temes que, con el verano y el lógico movimiento de personas, el maldito pueda retornar o por el contrario entiendes que se ha tomado también sus propias vacaciones?

Se tiene prevista la posibilidad de aumento de casos. La idea es que sea de manera asumible por

los servicios sanitarios. Estamos mejor preparados y se ha avanzado con la práctica en cuanto tratamientos, protocolos...

No sabemos qué pasará, puesto que es una situación novedosa y cambiante, pero me gustaría ser optimista.

¿Cómo percibes el futuro? ¿Eres de los que crees que va a haber un antes y un después o pasado el tiempo suficiente nos volveremos a comportar como antaño, el virus olvidado?

El futuro está por hacer. Cada uno debemos asumir nuestra tarea en crearlo. Quiero pensar que algunas cosas cambiarán, a mejor. Pero claro, yo quiero todavía creer en los humanos y las utopías, dudo si soy estadísticamente "validable" ahora que esta palabra está de moda.

¿Consideras que la pandemia puede contribuir a una repoblación rural?

Debería. La calidad de vida es indudablemente mejor. Con o sin pandemias.

Te has merecido unas vacaciones ¿Algo previsto en especial o mejor todavía mantener la precaución y ya vendrán veranos mejores?

Me las he merecido. Sí, sí, sí.

No tengo pensado nada especial, no son buenos tiempos para planes. Pero las disfrutaré todo lo que pueda.

Juan José Juan (Aguatzil) El desinfectador tranquilo

Se merecía un espacio en el BIM. Juan José parece que haya sido alguacil dos siglos seguidos, o tres. Su continuidad en el cargo ha hecho que casi olvidemos, casi, a otros alguaciles míticos e igual de entregados en la historia municipal de Atzeneta.

Ha tenido que suceder la malaria de la COVID para que se acerque y nos narre su contribución a una higiene urbanística que ha permitido, junto a las buenas prácticas de un vecindario comprometido con la prudencia social, el que Atzeneta no haya registrado un solo positivo.

Su silueta sobre el tractor esparciendo desinfectante por las calles y plazuelas de Atzeneta se convirtió en uno de los clásicos visuales de los días álgidos de la pandemia. Lo relata él.

¿Dirías que han sido los días más extraños desde que ocupas la plaza de alguacil? Por cierto ¿desde cuándo?

Sí, aquellos días Atzeneta parecía un pueblo fantasma; dabas la vuelta a todo el pueblo desinfectando y podías ver 3-4 personas en la cooperativa (a la xarraeta), una docena en las ventanas haciéndote fotos y sobre las 10:30 cuando llegabas a la Fuente, 6-7 haciendo cola en Consum o en Aldi. Al principio, todos sin mascarilla, pero cuando empezaron a ir con mascarilla, guantes y guardando la distancia era una sensación muy rara y al mismo tiempo preocupante, la gente se veía desorientada. El 20/08/1990 entré como alguacil, este año hará 30 años.

¿Cómo modificó el virus tu actividad diaria?

No mucho, me fui a vivir a la masía. Por la mañana cogía el coche y siempre pensando (ahora me para la Guardia Civil), llegaba al almacén y a desinfectar o a las tareas más necesarias y por las tardes me dedicaba a la agricultura, pero tengo que reconocer que la primera semana daba miedo hasta poner

el tractor en marcha porque no se escuchaba ni un ruido. Por la carretera de Xodos en todo el día podían subir 2 o 3 coches y a las 19:30 empezaba la música de "Resistiré" y a las 20:00 h, los aplausos. También ayudó mucho al confinamiento el que esos días estuvo lloviendo y la gente tampoco podía salir.

¿Qué funciones desatendiste y cuáles pasaron a ser tus prioridades?

No desatendimos ninguna función, pero mi prioridad era la desinfección del pueblo y la buena cloración del agua en los depósitos ya que nos dijeron de Sanidad que teníamos que controlar y subir un poco la dosis del cloro en el agua por el tema del COVID.

¿Cómo os coordinabais en el ayuntamiento? ¿Temiste que un exceso de exposición te pudiera contagiar o el hecho de no haber casos en Atzeneta te aportaba seguridad?

Nunca tuvimos miedo al contagio. En el Ayuntamiento tuvimos que cerrar la puerta y trabajábamos a puerta cerrada. Yo desinfectaba con el atomizador y el tractor de Leo y después iba al Ayuntamiento. Juan Antonio y Basilio se turnaban con el tractor del Ayun-

tamiento para desinfectar diariamente las aceras de la Avd. Castelló, Sant Isidre, Plza. Mayor, gasolinera, cooperativa etc. Juan Ortiz y Ovidio, con la mochila sobre el hombro, desinfectaban diariamente todos los contenedores de basura, fuentes, centro de salud etc.

Hasta el día de hoy (26/06/2020) yo he repartido por el pueblo 45.000 litros de agua y 1.350 litros de lejía.

Juan y Ovidio 7.200 litros de agua y 216 litros de lejía

Juan Antonio y Basilio 15.000 litros de agua y 450 de lejía

¿Has recuperado tus actividades diarias o mantienes algunas de la era COVID?

Sigo con las mismas actividades de siempre, aparte la desinfección que creo que será para largo. Porque este virus ha venido para quedarse.

¿Crees que ya nos hemos relajado? ¿En qué medida?

Creo que un poco sí, pero aquí en el pueblo la gente lo ha respetado mucho; hasta incluso creo que tenía y tiene miedo. Yo todos los días estoy en la calle y, a día de hoy, aún hay mucha gente que no he visto.

¿Temes que, con el verano y el lógico movimiento de personas, el maldito pueda retornar o por el contrario entiendes que se ha

tomado también sus propias vacaciones?

Este verano sí que da un poco de respeto por toda la gente que vendrá al pueblo y creo que será mucha. Hay que tener precaución, pero no miedo.

¿Cómo percibes el futuro? ¿Eres de los que crees que va a haber un antes y un después o pasado el tiempo suficiente nos volveremos a comportar como antaño, el virus olvidado?

Creo que habrá un antes y un después, será como volver a empezar. Hay que ir acostumbrándose a esta nueva situación y no es fácil. Habrá gente que necesitará mucha ayuda para seguir adelante, creo que el virus será difícil de olvidar.

¿Consideras que la pandemia puede contribuir a una repoblación rural?

Creo que un poco sí que se va a notar, la gente ya pregunta para empadronarse y como están poniendo la fibra óptica, habrá muchos que podrán trabajar desde casa.

Te has merecido unas vacaciones ¿Algo previsto en especial o mejor todavía mantener la precaución y ya vendrán veranos mejores?

Ya vendrán tiempos mejores, de momento seguiremos como siempre y con la desinfección hasta pasado el verano, después iremos viendo.

Lola Porcar Ibáñez (dependenta d'alimentació) En primera línia de taulell

Trau el cap Lola. Ella ha estat en primera línia de virus durant tots, sense excepció, els dies laborables de l'escalada i la desescalada. Ella és una altra d'aqueixes persones a les quals el determinisme laboral la va atrapar en l'avantguarda i va acceptar la missió. Intuïsc que no es considerarà heroïna, ni res semblant. Intuïsc també que conviuria amb la incertesa d'enfrontar-se a un enemic tan desconegut, com a invisible com a homicida.

Ella és dependenta d'Embotits Flor i menjar era del poc que no estava en quarantena en els dies més durs del confinament.

Però que ens ho explique ella...

Et consideres heroïna o només algú a qui les circumstàncies li han espentat a mantindre's en aqueixa primera línia d'atenció?

Heroïna per a res; sóc una persona que m'ha tocat continuar treballant per a cobrir una de les necessitats més bàsiques que és l'alimentació.

Has experimentat por o viure en un poble relativament xicotet et donava major seguretat?

Els primers dies una mica de por perquè era tot desconcertant però com anaven passant els dies i seguint les mesures de seguretat que ens indicava l'empresa, més tranquil·la.

Algun incident amb el comportament d'algun/a client/a? No cap ací els clients/as s'han adaptat molt bé Alguna anècdota?

Sí, alguns clients porten la màscara a l'inrevés, uns altres li les trauen de la butxaca, però gens destacable.

T'has sentit protegida per la teua empresa? Totalment, ens han donat indicacions en tot moment i han cobert totes les necessitats Per l'ajuntament?

L'ajuntament s'ha portat molt bé, ens han repartit diverses màscares, gel higienitzant i ha desinfectat diàriament tota la zona on jo treballo.

Has detectat presència de gents no empadronades en Atzeneta que han buscat al poble una seguretat afegida?

Sí, gent que té ací la seua segona residència. El no haver tingut casos positius potser ha pogut reforçar l'alerta veïnal per a detectar "intrusos"?

Jo crec que una mica sí, perquè teníem por que entrara algun contagi.

Creus que ens hem relaxat? Perquè una mica si En quina mesura?

La gent està complint amb les indicacions d'higiene però se la veu més tranquil·la.

Com perceps el futur?

Bastant incert, amb tot el que aquesta passant sembla que vénen uns anys complicats.

Eres de les que creu que hi haurà un abans i un després o passat el temps suficient ens tornarem a comportar com antany, el virus oblidat?

Les primeres setmanes estava convençuda que hi hauria un abans i un després però com van passant els dies veig que quan traguem una vacuna i es relaxe això una mica tornarem com abans.

Consideres que la pandèmia pot contribuir a una repoblació rural?

Jo crec que sí, i que alguns s'estan donant compte que en un poble com Atzeneta que

té tots els serveis bàsics coberts es pot viure molt bé.

T'has merescut unes vacances Una cosa prevista especialment o millor encara mantindre la precaució i ja vindran estius millors?

Millor esperar i molta precaució.

Pepe Rovira (Agent mediambiental) La muntanya silenciosa

Compareix Pepe. Ell ha mantingut l'activitat, per normativa, fins i tot en l'època més dura de la reclusió. Sense perseguir-ho, ell ha sigut un dels privilegiats que ha contemplat la naturalesa, desbordada de més aquesta primavera per les pluges, en tota la seua esplendor, com si l'home haguera sigut quasi exterminat i quedaren només un grapat de supervivents per a donar fe que el medi ambient no ens necessita.

Degueren ser dies estranys, per insonors més enllà dels sons que emetrien els animals i que s'escoltarien amb més nitidesa, absents els humans per a enterbolir els ecosistemes.

Que ens detalle ell el seu privilegi.

Va evolucionar la naturalesa sense humans, a millor, o no li hem donat el temps suficient perquè s'aprecie?

La natura davant del confinament per COVID-19 ha canviat molt, a causa de la paràlisi dels mitjans de transport i la disminució gairebé total dels vessaments de gas a l'atmosfera, i la presència de persones fora de casa. Tot i que aquest confinament ha durat només tres mesos, molt poc temps per apreciar grans canvis en la natura, a les grans ciutats diuen que falta la boina de contaminació que les acompanyava permanentment. Al poble segurament moltes de les petites aus que fan el seu niu als nostres oliverals i ametllers, hauran apreciat que alguns dels tractaments que realitzen amb insecticides i fungicides per millorar els cultius, no s'han fet per aquest confinament.

Et senties rar, privilegiat, incrèdul davant aquesta situació insòlita per a tots quan deambulaves per les muntanyes sense trobar-te congèners?

Aquesta primavera ha estat diferent de la resta, d'una banda, la gran quantitat de pluja seguida d'un augment de les temperatures, ha provocat que la natura explotare de vida, d'altra banda, la manca de persones en el medi natural ha facilitat enormement la nostra tasca de monitorització de les espècies llistades, tant vulnerables com considerades en perill d'extinció. Aquest és el moment de la nidificació i cria de totes aquestes espècies, i de fer un seguiment, una tasca que fem cada any, en alguns casos hem de treballar sense ser vistos massa temps per altres persones que puguen perjudicar a les cries, més de la curiositat que en voler perjudicarlos. És un privilegi per a nosaltres poder treballar amb aquesta tranquil·litat, encara que preferim que no fore per aquestes raons.

Quins canvis vas percebre en el medi natural?

És difícil observar canvis importants en el medi natural, que es puguen diferenciar sense dubtes dels ocasionats per esta primavera que hem tingut, si que es note un canvi de comportament dels animals salvatges tant d'aus com de mamífers que cada vegada, sembla que augmenta la seua con-

fiança, apropant-se més a les zones antropitzades

Quina missió teníeu assignada als agents mediambientals?

En este temps de confinament els agents medioambientals hem continuat fent totes les funcions que teníem assignades abans, al considerar-nos un col·lectiu essencial. Encara que hem dedicant més temps al control de la presència no autoritzada de persones al monte. Fora de les nostres funcions habituals, s'ens ha encomanat totes les setmanes, repartir material sanitari de la Conselleria de Benestar Social a les residències de gent gran i als ajuntaments

Has experimentat por o viure en un poble relativament xicotet et donava major seguretat?

Crec que el viure en un poble menut et dona més seguretat en situacions complicades, és més fàcil trobar ajuda en els teus veïns, sembla que la gent és més propera. Tens la sensació de controlar-ho tot més, ja que, el teu coneixement del medi i de les persones que viuen en ell és més gran.

Creus que la naturalesa estarà millor sense nosaltres, sense el nostre intervencionisme regulador?

Els humans fa milers d'anys, primer com a caçadors i després com a agricultors i ramaders sempre s'han aprofitat de la natura, manejan-la al ser interès per a poder treure-li el màxim rendiment possible, a tot això li

diuen gestionar la natura, però només cal fer memòria de "l'efecte hivernacle", del "forat de la capa d'ozó", i del "canvi climàtic" per donar-nos compte que eixa suposada gestió, no ha sigut molt encertada.

T'has sentit protegit per les institucions? En el teu cas la Generalitat en el laboral i l'ajuntament en el local.

Es aquest cas, pense, que les institucions han donat una bona resposta, el govern central decretant el confinament, únic tractament possible contra esta pandèmia, com s'ha demostrat. El gover autonòmic assumint la responsabilitat delegada, potencian el tele treball per als seus funcionaris, en el cas dels agents medioambientals, declarant-los col·lectiu essencial, mantenint totes les seves tasques, i el ajuntament fen tot el possible perquè es complire el confinament, i están prop de les persones més vulnerables.

Has detectat presència de gents no empadronades a Atzeneta que han buscat al poble una seguretat afegida?

Encara que s'hage vist pel poble algunes persones que no están empadronades aquí, bé per la por o per la responsabilitat la majoria crec que han complert les condicions del confinament i de la desescalada actual.

Creus que ens hem relaxat? En quina mesura?

En estos moments de la fase 2, la

majoria de la gent jove del poble s'ha relaxat prou, tot i que en els locals públics, tendes, bars, es procure mantindre la distància de seguretat o utilitzar la mascareta, deu ser que mantenim en la memòria les imatges tan dures que ens ha portat aquesta pandèmia.

-Com perceps el futur? Eres de les quals creus que hi haurà un abans i un després o passat el temps suficient ens tornarem a comportar com antany, el virus oblidat? Crec que aquesta pandèmia, tot i que sent molt grossa no serà suficient per fer-nos canviar la manera de viure i comportar-nos. Tothom està obsessionat en la idea de la nova normalitat, que és intentar viure com abans, a més a més tots els mitjans de comunicació ens intenten inculcar la idea de continuar en el consumisme desenfrenat.

Consideres que la pandèmia pot contribuir a una repoblació rural?

Si no canvien els sistemes de producció, si no som capaços de crear llocs de treball de qualitat en les zones rurals, no canviarà res. Per dur a terme aço, es necessita augmentar les inversions de l'Estat en el món rural, per millorar infraestructures i serveis bàsics com salut i l'educació. En aquest moment que se apropa de crisis econòmica, aquestes inver-

sions en les zones rurals sera difícil que es facen, més bé, es dedicaran a altres llocs més poblats, Un poc per la perversió del sistema polític, en l'argument de que cada persona és un vot i que hi ha més vots en un carrer de València que en tots aquests pobles.

T'has merescut unes vacances? Alguna cosa prevista especialment o millor encara mantindre la precaució i ja vindran estius millors?

Potser per culpa de la meua feina, ja que a l'estiu és l'estació de major risc d'incendis forestals, ja he agafat el costum de no viatjar en esta època, i en aquest moment també per precaució. Esperem a que passe un poc tot aço, a vore que ens suposa la nova normalitat, Encara que no descarte una volteta pel país. Diuen que hem d'ajudar a l'economia interna, tots ens diuen que hem d'augmentar la despesa per família, que hem de fer córrer les perres que hem estalviat en el confinament.

Gertrudis Orenca (Atenció socio sanitària) Servei a domicili

Aquesta pandèmia, en treva actualment, s'ha acarnissat amb els més ancians de la nostra tribu. La seua fragilitat unida a la letalitat del virus ha fet que les estadístiques de morts estiguen atipades de gent gran que s'han anat, a més, solos, sense mans a les quals agafar-se.

Múltiples han sigut les iniciatives solidàries cap a aquest col·lectiu que ens reconcilien amb el millor de la condició humana quan es posa al servei de la solidaritat.

Gertrudis s'ha ocupat d'atendre, proveir a aquells als qui la seua salut, el seu temor i la conveniència de romandre a casa, els impedièren gestionar-se en primera persona les seues necessitats essencials. Ella ens abunda.

Quina labor has exercit en aquesta situació d'excepcionalitat?

Com a treballadora de l'ajuntament a la unitat d'Respir, al decretar-se la pandèmia de la covid aquest servei va haver de tancar i deixar de prestar els serveis habituals. Al mateix temps l'ajuntament va passar en funcionament un servei de compra i recollida de medicació per als majors i aquelles persones que per circumstàncies d'emergència sanitària ho requerien. Per aquests motius va decidir-se que jo me faria carrec d'aquestes feines. Al temps que se feia un seguiment i acompanyament d'algunes persones en situació vulnerable.

Tot aço en funció de tecnic en cures d'infermeria.

A què atribueixes el fet de no tindre contactes a Atzeneta?

A la sort i a ser un poble xicotet de pocs habitants, junt a la concienciació de la majoria de la gent del poble. Tots en general hem fet un gran sacrifici intentant respectar allo que les autoritats ens deien i dur a la practica accions civiques.

Tenies un temor afegit al virus per exposarte de més?

No por no, respete si. De seguida va fer-se un protocol de seguretat per tant de evitar exposar-me jo com a la gent que havia de visitar i veure. Aquest es com podeu imaginar tot allo que ens han repetit fins la sacietat, rentar-se les mans i si no es posible utilizar hidrogel, mascareta i sobretot mantenir la distancia de seguretat.

T'han demanat alguna cosa que no hages pogut satisfer?

No, tot allo que els usuaris han sol·licitat s'ha tractat de resoldre i pensé que s'ha aconseguit.

Com valores l'organització municipal per a cobrir tots els fronts?

Al meu pareixer desde el govern municipal s'ha tractat de fer front a les nessecitats de cada usuari, al tempps que s'informava de l'evolucio de la situacio del país, sempre seguint les recomanacions del ministeride sanitat i el govern autonomic i central. Desde la corporacio municipal tambe van repartir mascaretes a les persones empadronades.

Creus que ja ens hem relaxat? En quina mesura?

No es que cregue que s'han relaxat sino que

la gent esta molt cansada del confinment que ha estat molt dur. Al poble com en altres hem patit les mesures "urbanites" molt necessaries a les grans ciutats, pero que hem complit. A la fase 1 la gent te moltes ganas d vore als familiars ,amics , fer un soparet, un café al bar i una cervesseta. Tot aço tornara pero será diferente ja que hem d tindre molta precaucio. El virus continua entre nosaltres i per tant el perill. Ara be, tambe hem apres i saben com cal protegir-se i minimitzar el risc de contagi.

Tems que, amb l'estiu i el lògic moviment de persones, el maleït puga retornar o per contra entens que s'ha pres també les seues pròpies vacances?

El virus continua estant i de moment pareix que no deixara d'estar . Hem d'apendre a conuiure en ell i som nosaltres qui en el nostre comportament i actituts que podem reduir el contagi a l'espera que científics i estudiosos obtinguen la benvolguda vacuna o un tractament terapeutiu efectiu.NO crec que el virus se'n vage de vacances..Inevitablement el moviment i circulacio i la imprudencia d'alguns (sempre els menys) pot incrementar el risc , pero hem d'apendre a viure en esta nova realitat.

Com perceps el futur? Eres dels quals creus que hi haurà un abans i un després o passat el temps suficient ens tornarem a comportar com antany, el virus oblidat?

Clar que el futur será diferente a partir d'ara. Hem d'habituarnos a fer tot allo que ens protegisque , será "un antes i un despres". En situacions extremes aflore el millor de les persones pero tambe el pitjor de la condi-

cio humana.Tots aquells que tenim us de rao recordarem l'any 2020 com el de la covid o "coronavirus" que ha destroçat moltes families. Este si es un "annus horribilis"

Consideres que la pandèmia pot contribuir a una repoblació rural?

No se si contribuira a la repoblacio rural, si es aixi benvinguts siguen .La veritat es que tots aquells que han vingut a pasar el confinament al poble ara haurien d quedar-se un bona temporada al meu pareixer.

T'has merescut unes vacances Una cosa prevista especialment o millor encara mantindre la precaució i ja vindran estius millors?

Supose que les vacances les fare com sempre a l'agost. Precaucio sempre a partir d'ar,pero com he dit abans hem d'apendre a conuiure en este bitxo i la "vida sigue". Si que m'agradaria anar a Bilbao en els meus fills.

Per supost que vindran temps millors i estius millors l anys millors, d tot aço eixirem reforçats.

Afegeix el que vulgues.

M'agradaria afegir que al temps que he fe testes feine tambe duia a terme la preparacio d dossiers en fitxes per a pintar i fer estimulacio cognitiva per a diferents persones que ho van demanar i aixi mantindre i tindre activitats per a ocupar el temps de confinament. Tambe m'agradaria dir que estic molt contenta per l'agraïment i el carinyo que he rebut de les persones a qui he ates . Es molt satisfactori poder contribuir a ajudar en uns moments tant dificils i complicats.

Carmen Rovira (Directora del Col·legi) I els xiquets es van quedar sense pati

Carmen apareix cada número del BIM, només que ho fa des de la seua discreció anònima. Però ara li donem veu i imatge perquè ens detalle la seua vivència com a directora d'un col·legi que, com tots, es va veure obligat a tancar les seues portes i a gestionar la vida acadèmica dels alumnes a distància, en aqueixa nova normalitat virtual que va precedir a la relacional.

Mai és fàcil gestionar l'imprevist, però l'ésser humà té una capacitat d'adaptació tal que li ha fet continuar prevalent sobre la resta d'espècies. Sabem que al principi va resultar titànic l'esforç de conjuminar el no presencial amb el lectiu sense que l'alumnat patira massa desperfectes acadèmics, i que la tasca continua sent igual d'àrdua, però els resultats se'ns antullen més que satisfactoris tenint en compte les circumstàncies.

És Carmen qui ho matisa.

Com va assimilar el claustre en general i la teua persona a particular el tancament de les aules? Com vau organitzar la nova vida acadèmica?

Crec que tant el Claustre com jo vam preveure aquesta situació a partir de la tancada de col·legis de la Comunitat de Madrid; tot i això, no va ser fins una o dues setmanes més tard del tancament de les aules quan, veritablement, vam comprendre la gravetat de la situació i vam començar a pensar: tornarem aquest trimestre?

Recorde un parell d'anèctotes que, passat el temps, ens demostren com de despistats estàvem. Dies abans del tancament, una companya va voler venir a treballar amb mascareta perquè era tractada d'exagerada i hipocondriaca per la resta de companys. Ara, ja anem tots en mascareta a molts llocs. A més, casualment el dijous dia 12 de març, per circumstàncies familiars, vaig haver d'anar a València sola: vaig quedar molt impressionada amb les mesures sanitàries i el desgavell consumista que vaig observar. Recorde arribar al poble i dir-li al meu home:

"hem d'anar a comprar ja, que açò va de veres". Doncs bé, el dia següent tancàvem les portes del col·legi per a un parell de mesos llargs.

I què va ocórrer el divendres 13 de març? Una autèntica bogeria: la fotocopiadora que no s'aturava i una llarga cua de mestres esperant el seu torn, mestres buscant quaderns de repàs i preguntant què fer amb l'examen que tenien pendent, amb l'excursió ja programada i reservada... Cert, tots sabíem que es tancaven els col·legis, però i les instruccions per preparar-nos-hi? Els docents funcionem sempre seguint instruccions, decrets, resolucions de Conselleria... i no es publicaven. Recorde mirar el correu cada 10 minuts! Vora les dues del migdia les van enviar. Ens quedaven menys de tres hores per preparar-ho tot! Ara ja sabíem quin tipus de feina podíem fer, tot i que, clar està, calia organitzar-se. A les 14.30 h vam convocar un Claustre extraordinari telemàtic per explicar

la situació a tots els mestres del CRA i decidir la via de comunicació oficial amb les famílies; començava una nova manera de fer escola.

Imagine que la bogeria inaugural es va anar atenuant amb les probatures del mètode forçós fins a quin punt ho heu evolucionat?

Sí, jo parlaria de tres grans fases o etapes importants. Un primer període inicial d'unes dues setmanes, coincidint amb la setmana mig festiva de Magdalena, on, bàsicament, cada docent s'intentava amotllar a la situació com bonament podia a partir de les instruccions. Dues setmanes que van estar marcades per dos fets: la importància de la formació de grups de Telegram per tutories (la nostra aplicació real de comunicació amb les famílies) i, a més, l'organització inicial de les tasques. Cada docent enviava cada dia, per separat, les activitats programades als alumnes, és a dir, feiem la feina tots però sense ordre. Llavors vam pensar que necessitàvem facilitar-li-la a les famílies. I així fou com començà la segona etapa: l'organitzativa. Ens vam fixar un objectiu clau: si les famílies feien de docents, havíem d'ajudar-les i explicar-los, el millor possible, totes les tasques. En aquest sentit vam prendre moltes decisions: vam acordar una data límit per realitzar les programacions setmanals i que aquestes foren visuals i organitzades; vam fixar una data límit d'enviament; vam tenir en compte, a partir de moltes enquestes realitzades a les famílies, la quantitat de feina proposada; vam proposar la realització de vídeos i àudios per resoldre dubtes de l'alumnat... i, el més important, vam establir la importància de tenir contacte periòdic amb els alumnes i les famílies. Així, i tenint en compte que aquestes decisions s'han perllongat fins finalitzar el curs acadèmic, va arribar la Pasqua. Acabades les vacances tothom sabia que aquesta situació podia romandre al llarg de tot el que quedava de curs acadèmic i tots, famílies i docents, ens preguntàvem: "com anem a avaluar el període de confinament?" Llavors comença la que podem anomenar tercera fase: l'avaluació. Pren importància l'enviament de les activitats per poder avaluar el treball dels infants, les correccions telemàtiques... En definitiva, la importància

d'un vídeo o una foto per poder verificar el treball a casa.

Respecte a les noves tecnologies emprades, al llarg d'aquestes setmanes hem anat polint el treball telemàtic, però no hem canviat d'eines per comunicar-nos. L'ús de Telegram i el correu oficial dels docents han funcionat d'allò més bé.

Li has dedicat més hores a la teua responsabilitat com a docent-directora en aquests temps COVID que en l'era previrus?

Segurament temps, llevat juny, no, però m'hi he dedicat més. Intentaré explicar-me. Molts ja sabeu que tinc dos fills menuts, d'un i quatre anys, que necessiten atenció i vigilància constant. A més, cal afegir les tasques que el meu fill, com alumne del CRA, havia de realitzar diàriament. Per arrodonir-ho, el meu marit és professor d'un IES i ha estat realitzant classes virtuals i correccions diàries molt més complexes que les meues. Tot això m'ha suposat un gran problema com a directora i tutora d'un grup i és que, d'on podia treure el temps? Doncs bé, el treball telemàtic a casa meua ha passat per una organització horària de treball perfilada al minut: he aprofitat al màxim cada segon, he llegit més instruccions, resolucions i recomanacions que en tot el període que sóc directora del CRA, he realitzat més reunions (o com nosaltres les anomenem, videoconferències) que les que una pot esperar... Però he de dir que tot aquest treball l'he fet sempre amb il·lusió. Com diu el meu pare: "sarna con gusto, no pica". Ho he fet a gust perquè m'ha acompanyat, en tot moment, un Claustre i un equip directiu implicats al 100%. Ho diré una i mil vegades, però tenim una grandíssima

sort de poder comptar amb gent tan dedicada i preocupada pels nostres fills i les nostres filles com els nostres docents del CRA. La meua tasca de directora ha estat organitzar, i el mèrit del treball, de cada docent.

Hi ha hagut una sintonia global del Claustre o per contra el necessari recurs de la tecnologia ha provocat algunes resistències?

Tenim una gran sort. Tots els membres del Claustre hem estat units en aquesta decisió i moltes altres. Nosaltres no tenim, per diverses circumstàncies, una pàgina web oficial del centre. Llavors, ens quedaven poques alternatives: el correu electrònic i l'ús de la plataforma Telegram que tenim autoritzada. Però cal remarcar que no només hem trobat simptonia al Claustre, sinó també per part de les famílies hem rebut el feedback que esperàvem i molt més.

Supose que, de vegades, és necessari un motiu per encetar un canvi. El nostre motiu ha estat un període de confinament, i el nostre canvi, la proposta de creació d'una pàgina web amb possibilitat d'interacció amb les famílies el proper curs.

I l'alumnat? Quin ha sigut la seua resposta? Quant s'ha ressentit la seua formació amb la virtualitat?

Jo crec que si algú pensa que l'ensenyament és igual virtual que presencial està molt equivocat. És cert que si la resposta de l'alumnat, com en el nostre cas, és positiva i hi ha una implicació familiar en la majoria dels casos, la formació no es veu tan resentida a nivell acadèmic, però l'escola és molt més.

A nivell acadèmic, els objectius que han quedat pendents per treballar amb cadascun dels alumnes del CRA, i dels quals estan informades les famílies mitjançant els butlletins de notes, són fàcilment recuperables el curs vinent. En aquest sentit, estem preparant ja un Pla de Reforç per ajudar tots els alumnes, especialment aquells que més ho van a necessitar, que serà d'aplicació a partir de setembre.

Però, com deia, venir a l'escola implica molts altres aprenentatges, els quals haurem de treballar de valent el proper curs. D'entrada, el seguiment d'un horari de treball i una rutina. Avui ho parlava amb una companya mestra i comentàvem: "a setembre tindrem cent setanta alumnes en període d'adaptació", fent referència al període d'entrada a l'escola dels alumnes de 2 i 3 anys. Si ho pensem, tot l'alumnat haurà estat quasi sis mesos sense venir a l'escola... Molt de temps.

A més, el col·legi és un espai per jugar amb els amics, compartir, respectar-se, ajudar els companys... Un espai on els xiquets i xiquetes aprenen a conèixer i controlar les emocions, les capacitats, els gustos i les preferències. Tot això, el proper curs, s'haurà de reforçar. Sabem que les famílies han fet una bona tasca a les cases, una feina immillorable, i això compta al nostre favor. Estem segurs que continuarem tenint el seu suport i l'adaptació a la nova situació serà fantàstica.

Confies que setembre retornarà la normalitat a les vostres aules?

Sí, en certa manera. Realment confie en tornar a veure l'escola plena de xiquetes i xiquets a setembre. Resulta estrany, ara que estem treballant ja pels matins, no escoltar cap soroll: la pilota, les rialles del grup de xiquetes al costat de la meua finestra, les tasques de la sala de mestres...

Creo que tornarem, sí, però amb unes mesures sanitàries i organitzatives molt més estrictes de les que hi havia abans. Supose

que continuarem amb la importància de la neteja de les mans, l'ús de les mascaretes, la distància de seguretat... Tot això, clar està, ho sabrem millor per juliol, amb les instruccions d'inici de curs.

En aquest cas, el comptar de partida amb un nombre reduït d'alumnes per aula contribuirà a fer més senzill el retorn en complir ja amb les normes quant al nombre màxim d'alumnes/as per aula?

Crec que sí. El nombre reduït d'alumnat afavoreix que tots puguem estar a les aules. A més, he de dir que la reducció de la distància de seguretat de dos metres al metre i mig ens ha beneficiat molt perquè, com molts ja sabeu, les nostres aules són més bé menudes, i els grups més nombrosos eren difícils d'organitzar. Amb aquesta reducció, ja cabem a les aules guardant la distància de seguretat, i aquesta és una gran notícia.

Creus que ja ens hem relaxat? En quina mesura?

Crec que si tot va a poc a poc tornant a una certa "normalitat" i ja podem anar als bars i restaurants, podem anar de compres i, ben prompte, fins i tot podem anar a jugar als parcs, l'escola també ha de començar a preparar el seu engranatge. Almenys, preparar-se per a setembre.

No s'ha de tenir por. Potser la desconfiança i la temença per un relaxament excessiu no siga un bon model d'ensenyament. Justament crec que ha de ser el contrari, s'ha de confiar en el potencial que té una societat i pensar, tal i com vam fer durant les setmanes més dures de confinament, que tots junts

podem combatre la COVID-19 i que la germanor és, més ara que mai, necessària si hi volem avançar. En aquest sentit cal confiar en les escoles, la Conselleria, les direccions dels centres i cadascun dels docents. Relaxar-nos? És possible. En quina mesura? La justa, però sempre fent cas de les tres normes sanitàries: neteja de mans, mascareta i distància de seguretat.

Tems que, amb l'estiu i el lògic moviment de persones, el maleït puga retornar o per contra entens que s'ha pres també les seues pròpies vacances?

No sé si s'ha pres unes vacances arribada la calor o finalment l'hem fet desaparèixer. Tanta sort fos aquesta segona, la veritat. Sé que moltes famílies ho han passat realment malament. Aquelles amb afectats de COVID-19 han viscut situacions molt complicades, però n'hi ha moltes d'altres amb situacions d'un estrès màxim. Hem vist circumstàncies molt difícils: familiars que, per la seua condició d'infermers, metgesses i d'altres, no han pogut estar amb els seus fills i filles en els moments més caòtics; famílies on algun dels membres de la unitat familiar s'ha quedat sense feina i han acabat passant problemes econòmics... Clar que m'agradaria que no tornara; ara bé, no sé què pot passar amb l'arribada del fred i la típica època de la grip. Cal preparar-nos per a tots els escenaris possibles.

Com perceps el futur? Eres dels quals creus que hi haurà un abans i un després o passat el temps suficient ens tornarem a comportar com antany, el virus oblidat?

No sé si ens oblidarem massa prompte, però crec que encara trigarem a arribar a la convivència d'abans del confinament. A nivell escolar pot ser possible que, durant un parell d'anys, continuem aplicant mesures d'higiene, i tant de bo algunes com la neteja de mans foren ben sabudes. Tot i això, estic segura que hem après i n'aprendrem molt com a escola de tota aquesta experiència; per exemple, la importància de millorar els canals de comunicació amb les famílies. El futur demana canvis, i ens hem de posar a treballar.

Ara bé, a nivell de societat, les persones

oblidem ràpid. Disculpa si faig una menció especial a un fet, però he de confesar que, a hores d'ara, em continua horroritzant tot el que va ocórrer a les residències dels nostres avis i àvies. Valga allò dit, això no pot tornar a succeir.

Quin és el fet indubtable del pas del temps? Els records. Crec que les persones, i més els xiquets i xiquetes, fem un selecció de records molt positiva, i això és el que nosaltres podem aportar a la nostra societat: la importància de focalitzar sempre aquestes situacions de manera optimista. Si ho fem així, la percepció dels més menuts serà d'un bon record.

En aquest sentit, crec que la relació entre escola i famílies aquest confinament ha ajudat els infants a viure amb una certa normalitat aquesta pandèmia. Els vídeos d'ànim, la setmana cultural o les propostes de final de curs en són un bon exemple. Al fil se m'ocorre una anècdota curiosa de fa un parell de dies, quan li vam preguntar al meu fill què havia estat el millor del curs. La seua resposta va ser: "estar a casa amb la mare, el pare i la teta". En altres paraules: el confinament. Afirmacions com aquestes ens han de fer reflexionar. És clar que també va recordar algunes anècdotes de l'escola: troba a faltar la seua mestra i jugar al pati amb els companys, però el confinament ha permès als nostres fills i filles viure en família d'una manera plena. Això ha estat molt positiu.

Arribat setembre, cal aplicar aquesta visió encoratjadora a la nova realitat i això és precisament el que hem de procurar a l'escola tant els docents com les famílies: que tot torne a la normalitat sense por, amb optimisme.

Consideres que la pandèmia pot contribuir a una repoblació rural?

És molt possible que, en certa mesura, sí. Moltes famílies han pujat a viure als pobles perquè han pogut gaudir de més "llibertat" de moviment i, a partir d'aquesta convivència, han descobert els beneficis de viure al món rural. L'altre dia, parlant amb una d'aquestes famílies que venia de la ciutat, em preguntaven per les activitats extraescolars. Vaig començar a explicar-los les propostes, però me'n vaig adonar ràpidament que no necessitaven saber-les, necessitaven

saber què fan els xiquets i xiquetes moltes de les vesprades després de l'escola: jugar pel poble. Jugar i descansar per poder agafar forces i acabar les tasques escolars, si és que en tenen. Quina millor manera hi ha de viure la infància plenament?

Ja tenim algunes matrícules noves, i estic segura també que amb el pas dels anys cada vegada seran més les famílies que tornaran a omplir les cases i els masos dels pobles. I l'escola juga un paper molt important en aquesta decisió, una escola rural que no perda de vista el més important i allò que la fa única: la seua connexió amb l'entorn, l'aprenentatge vivencial.

T'has merescut unes vacances Una cosa prevista especialment o millor encara mantindre la precaució i ja vindran estius millors?

Esperem poder fer vacances! De moment tenim organitzat el viatge que solem fer a Salou per a finals d'agost i, a més, voldríem poder anar a Palma a visitar els nostres amics. No sé si ens donarà per a tant un mes! Per ara, ens queden un parell de setmanes de molta feina fins arribar a l'agost. Espere el trenta-u de juliol haver-ho acabat tot i tenir el curs vinent enllestit. Amb la feina ben feta el descans sempre és millor.

Santiago Agustina (alcalde) Alcalde en temps de pandèmia

No acostuma a deixar-se adular, fins i tot puc constatar que, sense ser poc inclinat als focus, prefereix la discreció activa, treballar, fins i tot embrutant-se, però en aquesta ocasió, i sense que servisca de precedent, ha accedit a exposar-se i respondre per escrit a la nostra curiositat sobre el seu paper en la gestió del virus.

És l'alcalde (evite bromes que a tots ens sobrevenen després d'aqueixa frase) l'autoritat més pròxima al ciutadà, l'últim braç executor de les disposicions, el missatger entre el veí i el seu descontentament quan succeeix.

Desconec, més enllà de l'anècdota, quin ha sigut el segell personal de Santiago cap a la crisi de l'invisible que tant ha socavat la nostra societat i que ha posat al descobert les vergonyes d'un sistema capitalista que col·lapsa quan es deixa de consumir el superflu en detriment de l'essencial.

Què va ser el primer? Es van prendre mesures municipals fins i tot abans de decretar l'estat d'alarma?

Només ens vam assabentar de la data de declaració de l'estat d'alarma ens vam posar a treballar d'immediat, aplicant mesures que ja havíem estat planificant dies abans.

Com us vau organitzar? Qui, edils i treballadors, formaven part del comitè de crisi?

Comitè de crisi com a tal no n'hem tingut però tots els regidors han estat treballant de manera coordinada i seguint les instruccions de l'alcaldia i de la Regidoria de Sanitat, Consuelo Bertran, que canalitzaven les múltiples informacions i instruccions que arribaven aquells primers confusos dies.

El primer que vam decidir va ser atendre a la gent major més vulnerable. El dissabte pel matí ja teníem organitzat el servei de compra a casa, iniciativa exemplar a la que es van sumar la majoria de pobles.

Quina va ser la resposta de la ciutadania a les mesures decretades pel Govern, executades en última instància a través d'aqueix consistori?

La resposta ha estat exemplar. Han seguit sempre les indicacions marcades per les autoritats sanitàries i pel nostre Ajuntament.

Heu anat més enllà d'aqueixes mesures?

Sí hem intentat ser el més restrictius possibles a l'hora d'aplicar les recomanacions sanitàries i hem seguit al peu de la lletra totes les indicacions que se'ns han decretat des de les institucions i així ho seguirem fent. I ha tocat prendre decisions que costen d'adoptar, com la de suspendre les festes patronals tal i com les hem conegudes els darrers anys.

Caldrà reinventar-nos.

Extremar aqueixes mesures, invocar repetidament a la conscienciació ciutadana ha contribuït a mantindre a zero el caseller de contagis?

Sí, com hem dit el nostre veïnat i la molta gent que ha passat ací el confinament han sigut un exemple de responsabilitat. La comunicació de les instruccions canviants i recomanacions que ens han anat arribant no feien la tasca fàcil, però han complert de sobra.

A esta responsabilitat de la nostra gent s'ha sumat la gran tasca que han realitzat tots aquells a qui els ha tocat treballar dur durant estos dies: treballadors dels comerços i

serveis locals, sanitàries i sanitaris, forces de seguretat, treballadores i treballadors municipals, serveis socials...

I vull destacar l'exemple dels nostres menuts, ells han sigut els qui més han pogut sofrir el confinament, i moltes vegades els grans oblidats d'esta situació, però han complert amb escreix, d'una manera admirable.

El conjunt de tot este esforç ha permès que fins al dia de hui no tinguem cap cas confirmat al nostre poble, ni a cap poble de la nostra Mancomunitat.

Davant l'anomenada nova normalitat i la restricció de les grans masses teniu previstes unes festes d'agost alternatives a les tradicionals?

Sí, caldrà reinventar-se i no només nosaltres com a Ajuntament, sinó que també totes aquelles associacions i col·lectius que sempre ens han ajudat a fer-ho. Tirarem mà de la imaginació i de ben segur que podrem dissenyar activitats lúdiques que ens ajuden a passar millor estos dies d'estiu.

Ha recuperat l'ajuntament la quotidianitat de les seues funcions?

Sí, tot i que la maquinària no ha estat parada en cap moment. L'únic que es va restringir va ser l'atenció al públic i l'aplicació del teletreball per a determinat personal, però la resta ha estat tots els dies al peu del canó, amb la marxa habitual. S'han seguit realitzant les gestions de sempre: sol·licitud de subvencions, justificacions, tràmits administratius...

A més a més al personal "de carrer" se'ls ha hagut de demanar un sobreesforç, principalment a l'hora de la realització de les tasques de desinfecció, atenció a les persones majors...

Creus que ja ens hem relaxat? En quina mesura? Tems que, amb l'estiu i el lògic moviment de persones, el malèit puga retornar o per contra entens que s'ha pres també les seues pròpies vacances?

Sí que note certa relaxació, en determinats sectors de la població o la veritat és que em preocupa. Em fa por, perquè la ment humana es caracteritza per oblidar molt prompte i l'alarma sanitària està ahí, la resta són mesures de relaxació dictades per necessaris interessos econòmics, socials... No hem de baixar la

guàrdia de cap de les maneres.

Com perceps el futur? Eres dels que creu que hi haurà un abans i un després o passat el temps suficient ens tornarem a comportar com antany, el virus oblidat?

Tan de bo açò servira per a canviar moltíssimes coses i replanteja-se molts aspectes de la vida, però pel que estic veient passarà i seguirem com abans. Allò d'entropessar dos vegades amb la mateixa pedra és intrínsec a la condició humana.

Consideres que la pandèmia pot contribuir a una repoblació rural?

Pot ser una oportunitat. En els darrers mesos, ja un poc abans de la pandèmica, han augmentat el nombre d'empadronaments al nostre poble. feia molts anys que havíem perdut la barrera dels 1300 habitants i ara en som 1307. Hem guanyat població.

A més a més, també s'ha produït un increment de matrícules a la nostra escola. Algunes famílies joves, s'han decidit a retornar al poble.

La major seguretat sanitària, tenir els serveis bàsics coberts adequadament i la possibilitat del teletreball de segur que han sigut factors que els han ajudat a prendre esta decisió.

T'has merescut unes vacances Una cosa prevista especialment o millor encara mantindre la precaució i ja vindran estius millors?

Vacances? Si des que sóc alcalde no n'he tingut més de 4 dies, enguany les tinc ja més que clares... Ens vénen per davant uns mesos de moltíssima faena. Mantindrem la precaució, vida pel poble i ja vindran temps millors.

CAMPANYA DE SUPORT AL COMERÇ LOCAL

Una vegada més la gent d'Atzeneta ha demostrat que junts poden superar les adversitats i fer que el poble estiga més viu que mai. Per això cal agrair a la propia gent i en especial als comerços locals, que han fet possible que el poble tingueres oberts el serveis permesos durant aquest temps de dificultats.

Des del BIM també us animem a comprar al poble, tot i encara que ara ja se puga fer a qualsevol lloc.

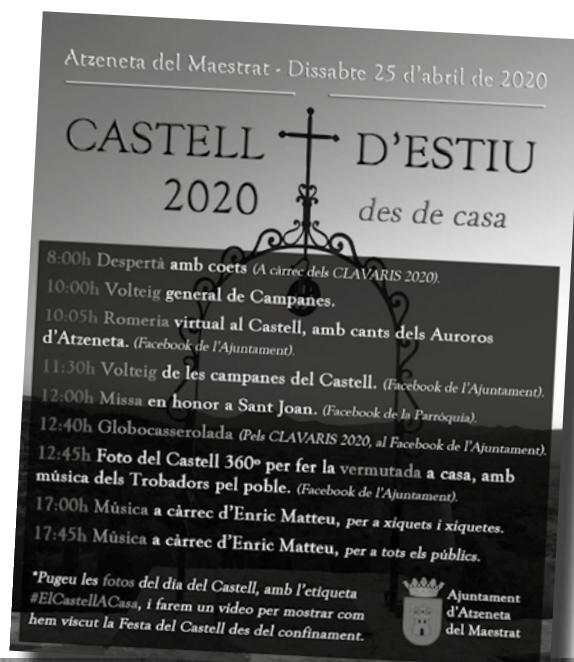

El mateix Castell, un altra actitud

El virus no va aconseguir contagiar a la festivitat del Castell d'estiu, sens dubte el dia més arrelat del panorama festiu d'Atzeneta. Suspes per raons òbvies qualsevol acte presencial, un dispositiu de virtualitat mancomunada va substituir en la mesura que cadascun va voler implicar-se, al contacte humà.

Els clavaris, la parròquia, els kintos, els aurores i l'ajuntament es van bolcar per a des de la programació virtualitzada inundar pantalles, balcons, altaveus i en definitiva l'atmosfera exterior del poble i la de cadascun dels atzenetins que van voler sumar-se als múltiples actes substitutius.

I és que quan l'originalitat, les ganes i l'associacionisme prevalen els pobles es revelen imparables i el 25 d'abril Atzeneta va demostrar ser un d'ells. Deixem una sèrie de testimoniatges gràfic del dia per a exemplificar que si es vol, es pot.

Castell era Castell

Com hem canviat... o no tant?

Sols una xicoteta mostra de que hi va haber un temps no masa llunyà on les persones eren altres, pero l'esperit el mateix.

Records gràfics d'uns altres Castells.

Des de la UJI

L'INVENTARI ARQUEOLÒGIC D'ATZENETA

Miguel Ángel Moliner

El desembre de 2019 es va presentar a la Casa de la Cultura l'Inventari Arqueològic d'Atzeneta del Maestrat. Es tracta d'un estudi finançat per la Universitat Jaume I i la Diputació de Castelló en el qual s'ha fet un mapa dels jaciments arqueològics del nostre terme municipal. Els treballs tècnics han estat desenvolupats per l'arqueòleg Pablo Medina Gil, qui, al llarg del segon semestre de 2019, va visitar molts indrets del nostre territori on teníem indicis de restes arqueològiques. Molta gent del poble ha participat de manera directa o indirecta acompanyant-lo a recórrer el terme i proporcionant-li informació sobre indicis arqueològics. El resultat final ha sigut un document de més de 300 pàgines, amb 34 fitxes descriptives que inclouen gràfics, mapes, dibuixos i fotografies. Una còpia d'aquest document ha estat lliurada a l'Ajuntament, a l'UJI, a la Diputació i a la Conselleria de Cultura. També es va lliurar un exemplar al col·legi (CRA Penyagolosa). El 22 d'abril de 2020, la Delegació Territorial de Castelló de la Conselleria d'Educació, Investigació, Cultura i Esport va enviar una carta a l'Ajuntament d'Atzeneta, signada pel Cap del Servei territorial de Cultura i Esport i per l'Arqueòleg Inspector, que donava validesa oficial a l'inventari arqueològic i deia:

"La prospecció ha permés multiplicar per set el nombre de jaciments coneguts en aqueix terme municipal, que passen de 5 a 34. Només per això es tracta d'un treball excepcional, que fins i tot podrà servir de base per a la redacció del nou Catàleg de Proteccions, en marxa des de 2007 i que encara no s'ha aprovat".

Encara que el document ens ha aportat mol-

tes novetats, que anirem descrivint en successius BIM, avui m'agradaria mostrar una perspectiva general de l'estudi i del seu impacte.

Com ja hem dit, s'han identificat 34 jaciments arqueològics de diferents èpoques que podem resumir en la taula següent:

Període històric	Data d'inici i finalització del període	Nombre de jaciments arqueològics
Paleolític final	35.000-8.200 a.C.	1
Epipaleolític	8.200-5.600 a.C.	1
Neolític	5.600-3.500 a.C.	2
• Antic	3.550-2.500 a.C.	4
• Mig	2.500-1.800 a.C.	6
• Final		
Calcolític-Eneolític	3.000-1.500 a.C.	6
Edat del bronze	1.800-1.500 a.C.	11
• Antic	1.500-1.200 a.C.	9
• Mig	1.200-700 a.C.	11
• Final		
Edat del ferro	1.200-800 a.C.	5
• Antic	800-200 a.C.	2
• Ibèric		
Edat Antiga	200-50 a.C.	1
• Roma Republicana		
• Roma Imperial	50a.C.-300 d.C.	1
• Antiguitat tardana	300-700 d.C.	0
Edat Mitjana	700-1.238 d.C.	13
• Època Islàmica		
• Època Cristiana	1.238-1.453 d.C.	2
Edat Moderna	1.453-1.789 d.C.	3
Edat Contemporània	1.789 d.C.-...	5

Pel que podem observar, l'Homo Sapiens ja caçava pel nostre terme municipal fa més de 12.000 anys. Es calcula que aquesta espècie, de la qual descendim, va arribar a la península Ibèrica des d'Àfrica fa uns 45.000 anys, desplaçant així el Neandertal (el qual va acabar extingint-se cap al 40.000 aC). Per tant, sembla que l'Homo Sapiens no va tardar molt a arribar al nostre territori després de creuar l'estret de Gibraltar. En l'inventari arqueològic, destaca la gran quantitat de jaciments del Neolític, que és el període en què l'ésser humà s'assenta en els primers poblats, desenvolupa l'agricultura i la ramaderia, comença a fabricar ceràmica i utilitza eines de pedra pulida. Els assentaments es mantenen al Calcolític (edat del coure), que és quan les eines de pedra són substituïdes paulatinament pel metall (coure). L'edat del bronze suposa un rècord d'assentaments prehistòrics a Atzeneta que, curiosament,

davalla a l'edat de ferro. Hem de dir que aquesta disminució ens ha sorprès, i més quan vam veure que al període romà només s'ha localitzat un assentament. Què va passar? De l'antiguitat tardana (època visigòtica) no s'ha trobat res. En canvi, de l'edat mitjana islàmica s'han trobat molts assentaments. Per tant, la conquesta islàmica, que començà el 711 dC, va arribar molt prompte a les nostres terres, les quals van ser ocupades de manera intensiva pels conqueridors àrabs (segurament de la tribu dels Zaneta). L'any 1238 començà l'edat mitjana cristiana, que és més coneguda gràcies als estudis dels historiadors medievalistes. Hem de dir que l'inventari no es pot considerar definitiu. Poden quedar encara llocs arqueològics sense identificar. Caldria més temps i recursos per fer una exploració més exhaustiva del nostre terme municipal.

Creiem que l'estudi fa una sèrie d'aportacions a la història, la cultura i l'educació d'Atzeneta. Pel que fa a la història, l'informe ha ampliat la visió que teníem del poble. Els estudis de Mossén Jesús ens van permetre conèixer l'època cristiana de l'edat mitjana gràcies als anàlisis que va fer dels textos escrits que va trobar a diferents arxius (Atzeneta, Culla, Órdenes Militares, Antic Regne de València, Histórico Nacional, Corona d'Aragó...). Amb això, podria semblar que la història del nostre poble va començar en l'època cristiana, però milers d'anys abans del 1233 (any de la conquesta del Castell de Culla per Jaume I) hi havia presència humana rellevant en aquest territori. Aquesta antiquíssima petjada s'ha investigat amb eines diferents de les que empren els historiadors. Aquest és el domini dels arqueòlegs, que mitjançant l'estudi de les ceràmiques, ossos, matèria orgànica i restes de sílex, són capaços d'esbrinar la presència de l'ésser humà en temps molt antics. El treball de camp és molt físic i minucios perquè primer s'ha d'arribar a llocs on no hi ha camí i on els matolls, els arbres i argelagues dificulten molt l'accés. Després de tot aquest esforç, en el millor dels casos, es troben xicotetes restes de ceràmica o de sílex després d'una detallada prospecció. Pel que fa a la cultura, amb aquest estudi, s'han afegit una sèrie d'elements rellevants al

nostre patrimoni. Hi ha diferents categories de protecció legal d'aquest patrimoni: BIC, BRL, EPA y AVA. Un BIC (Bé d'Interès Cultural) es un bé del patrimoni històric, paleontològic, arqueològic, etnogràfic, científic o tècnic que per la seua rellevància és declarat de protecció especial pel Consell de Ministres o pel Consell de Govern d'una Comunitat Autònoma. Un BRL (Bé de Rellevància Local) és un bé immoble d'àmbit comarcal o local amb valor històric, artístic, arquitectònic, arqueològic, paleontològic o etnològic, però sense la singularitat pròpia d'un BIC. Un EPA (Espai de Protecció Arqueològica) és un lloc que no ha estat declarat d'interés nacional però on, per evidències materials, per antecedents històrics o per altres indicis, es presumeix l'existència de restes arqueològiques o paleontològiques. Finalment, una AVA (Àrea de Vigilància Arqueològica) és un espai en què es necessita permís per a fer activitats de moviment de terres perquè també té indicis de restes arqueològiques o paleontològiques. Aquells béns que tenen alguna d'aquestes categories de protecció legal necessiten l'autorització de les autoritats competents per a la seua alteració. Segons l'Inventari Patrimonial de la Generalitat Valenciana en 2020 Atzeneta té 6 BIC declarats: el Castell, la Cova de Pere Tomás,

l'emblema de Jesús, l'escut dels Barceló, l'escut heràldic dels Molés-Bertrán i el recinte emmurallat d'Atzeneta del Maestrat. Hi ha 13 BRL: l'ermita del Loreto, l'ermita de Sant Gregori, l'ermita de Sant Josep, l'ermita de Sant Joan Baptista, l'ermita de Sant Roc, l'ermita del Calvari, l'església Parroquial Sant Bartomeu Apòstol, la Nevera, el retaule ceràmic de la Divina Pastora, el retaule ceràmic de l'Àngel Custodi, el retaule ceràmic de Sant Cristòfol i el retaule ceràmic de Sant Joan Baptista. Finalment, hi ha 5 EPA/AVA. L'estudi, amb la validació de la Conselleria de Cultura, proposa ampliar l'abast d'un BIC i, a més, protegir 13 EPA i 17 AVA. Una de les novetats més importants és la proposta d'ampliació de zona BIC des del recinte emmurallat del poble fins a incloure el Raval (volta de la processó).

Des del punt de vista educatiu, cal dir que els xiquets i xiquetes d'Atzeneta del Maestrat podran ara conèixer que al nostre territori tenim exemples reals del que estudien als llibres d'història. Aprendre també que cal respectar i protegir tots aquests indrets que, encara que no tenen restes visibles, són patrimoni de tots els atzenetins i atzenetines. Conèixer la història pròpia ens fa augmentar l'estima cap al nostre territori i enfortir les nostres arrels.

Les associacions parlen

Ames de casa d'Atzeneta

Estimades sòcies:

Desitjem que tant vosaltres com les vostres famílies estigueu bé de salut i que este temps de confinament no hage segut molt dur.

Evidentment no hi ha cap activitat realitzada des de l'últim BIM, però com que ja és habitual la nostra participació, no volem deixar d'estar en contacte amb vosaltres i donar-vos ànim i esperança.

Tot açò passarà i quan es puga reprendrem les activitats habituals.

Com sabeu s'han suspés els viatges, la celebració del dia provincial i la renovació de la junta.

Quan puguem farem el berenar i l'assemblea que es van quedar pendents i explicarem quan renovarem la junta i l'estat de comptes.

Ara sols podem creure al que ens manen les autoritats competents, i a que s'autoritzen les reunions, quan el coronavirus siga vençut i tot acó passe.

L' Ajuntament del poble sap que, si ens necessita per a alguna cosa, pot comptar amb nosaltres.

ÀNIM I ESPERANÇA.

Una salutació
LA JUNTA

Societat Musical Santa Cecília d'Atzeneta

LA BANDA S'ADECUA

En una situació excepcional, s'han d'adoptar mesures excepcionals. Durant aquest període de confinament, tots i totes ens hem vist obligats a fer certes coses per primera vegada, amb la incertesa, la inseguretat i la preocupació que això comporta. Malgrat els quasi 140 anys d'experiència que arrossega la Banda, ha sigut la primera vegada que ens hem enfrontat al famós teletreball. Des de l'Escola de Música s'han fet classes amb l'alumnat per videoconferència, amb l'objectiu de mantenir la normalitat i no perjudicar tot l'esforç i l'aprenentatge dels xiquets i xiquetes. Per una altra part, respecte a la Banda, els assajos van quedar suspesos des que es va decretar l'estat d'alarma i, en conseqüència, totes les actuacions que teníem, com el pregó de les festes de la Magdalena. A més,

feia temps que preparàvem el concert de «l'Escola canta», que hauria de fer-se ara al juny, però les mesures de seguretat i la precaució ens van impedir continuar, de manera que l'hem postposat –que no cancel·lat– per quan puguem assajar amb més normalitat, que tots i totes ho estem desitjant. No cal dir tampoc que enguany trobarem a faltar el tradicional concert de festes, però centrem la nostra atenció en el Nadal o directament en l'estiu que ve.

Confiam que aquesta nova normalitat beneficie la cultura i tots els i les artistes que han hagut de parar en sec durant aquesta època. Hem comprovat, una vegada més, que la música ens anima quan més ho necessitem; el Resistiré s'ha convertit en l'himne de la quarantena, milers de cantants famosos s'han unit per versionar cançons que ens arribaven per WhatsApp en forma de missatges de força i d'esperança, els i les integrants de totes les bandes del País Valencià van eixir als balcons per regalar melodies alegres i plenes de vitalitat en honor a tots els que lluiten diàriament contra el virus. Tenim clar i mantenim que tot anirà bé i que tornarem més forts que mai. Els retrobaments compensaran els llargs dies de clausura, i la música en viu ens farà sentir més vius que mai. Cada vegada està més a prop el dia en què podrem seure damunt d'un escenari i mostrar-vos el resultat dels assajos i del compromís, i en aquesta ocasió, si cap, encara en tenim més ganes.

Ens contem des del Col·legi

Ara si, Atzeneta comptarà amb un institut-escola

La Conselleria d'Educació implementarà a Atzeneta del Maestrat un institut-escola pioner, el primer d'aquestes característiques en la Comunitat Valenciana. L'objectiu del projecte és garantir un servei educatiu més pròxim per a l'alumnat de la localitat, així com per als joves de Benafigos, Vistabella, les Useres i Xodos, amb l'oferta de totes les etapes educatives obligatòries.

El conseller Vicent Marzà destaca que «aquest tipus de centre aglutinarà a estudiants de Primària i Secundària en aquesta zona d'interior, a la qual es faciliten recursos educatius d'aquest tipus per a lluitar contra la despoblació i augmentar la qualitat educativa».

Així mateix, el responsable autonòmic detalla que «la previsió per als pròxims anys es mantindrà en uns 15 alumnes per curs de l'ESO i existeix predisposició de la comunitat del CRA Penyagolosa (amb seu en *Atzeneta) de ser un centre integrat entre etapes educatives. Es farà pel bé dels alumnes d'aquests cinc pobles de l'interior». D'aquesta manera, estudiants de Benafigos, Vistabella, les Useres i Xodos que cursen l'ESO acudirán a aquest centre que redueix, en tots els casos, a menys de la meitat de temps de desplaçament respecte al seu institut de re-

ferència, l'IES de la Vall d'Alba. Mentre que els de Atzeneta comptaran en la seua població amb Secundària.

L'adaptació serà gradual. El pròxim curs seran 14 alumnes en 1r d'ESO: 10 d' Atzeneta, tres de Les Useres i un de Vistabella. S'anirà ampliant l'oferta fins a arribar a 4t.

Actualment, el centre de Primària disposa de quatre aules sense ús en el mateix edifici perfectament condicionades. A més, té una sala de taller-laboratori, una completa biblioteca, gimnàs i un menjador amb capacitat per a 90 alumnes per torn, que permet oferir el servei als estudiants abans de tornar al migdia en cada població. Així mateix, existeix una sala per a secretaria i auxiliar administratiu en l'entrada de l'edifici.

Cara al futur, quan l'institut-escola cobrisca totes les etapes, Educació preveu ampliar les instal·lacions en terrenys pròxims a l'actual recinte. Per a això, tindrà la col·laboració de l'Ajuntament per a construir un nou aulari a través de Edificant.

Quant al transvasament d'alumnat de diverses poblacions de l'interior, no suposarà una baixada dràstica per a l'IES Vall d'Alba, que seguirà amb les unitats educatives de l'ESO actuals.

El conseller Marzà va mantindre a meitat de juny una reunió amb els alcaldes implicats per a explicar els detalls del pla de la Generalitat.

Medi ambient

Paco Esteller

Herrerillo común

- **NOMBRE CIENTÍFICO:** *Cyanistes caeruleus*.
- **CLASIFICACIÓN:** Orden Paseriformes, familia Paridae.
- **HÁBITAT:** Bosques mixtos, parques y jardines.
- **ÁREA DE DISTRIBUCIÓN:** Europa, Asia, África.
- **CARACTERÍSTICAS:** Mide 11 cm, presenta el pileo, cola y alas de intenso color azul, las partes inferiores son amarillas, las mejillas blancas, una franja de color negro pardusca en la nuca, las mejillas, ojos y garganta son de color negro. Las partes superiores son verdosas con el obispillo amarillo. El pico es negro y las patas son azuladas. La coloración de la hembra es menos viva.
- **VIDA Y COSTUMBRES:** Anida en las cavidades de los árboles o en oquedades de los muros. Realiza en general una puesta constituida por 7-12 huevos, que son incubados por la hembra, alimentada por el macho durante 12-15 días. Las crías nidícolas son asistidas por ambos progenitores durante 15-22 días.

María Luisa

- **NOMBRE CIENTÍFICO:** *Lippia Citriodora* L.
- **FAMILIA:** Verbenáceas.
- **SINÓNIMAS:** Verbena olorosa, marialluïsa, verbena cidrada.
- **DESCRIPCIÓN:** Planta leñosa de agradable perfume, Hojas lanceoladas rugosas, enteras, en verticilos de 3-4, que huelen intensamente al limón al ser restregadas y se sostienen por un rabillo corto o sin él. Florece en verano, flores numerosas pequeñas, moradas, en panícula grande. También las hay de color rosa o blanco amarillento. La maría luisa es de elegante aspecto y se cultiva como planta ornamental. En grandes macetas y terrazas.
- **PROPIEDADES:** Antiespasmódico, estomático, calmante, digestivo, carminativo, tónico, antitérmico, diurético, estimulante.
- **PARTES UTILIZADAS:** Hojas y flores.
- **COSECHAR EN:** Otoño.
- **COMO SE USA:**

Para la salud:

Dientes enfermos: Compresas para combatir el dolor de dientes o muelas, aplicar sobre la mejilla una compresa a base de hojas frescas machacadas y remojadas con agua hirviendo de maría luisa.

Pesadez de estomago: Infusión: se deja reposar 8 gramos de sumidades floridas en un litro de agua hirviendo, filtrar y tomar después de las comidas. emplean infusiones, tintura alcohólica y tintura vinosa de las hojas y sumidades

Para la cocina: Las hojas sirven para aromatizar bebidas, dulces, macedonias de frutas y para preparar licores y tisanas digestivas.

Para la belleza:

Estimulante.

Baño: las hojas de maría luisa en el agua del baño, la perfuma suavemente y produce un efecto estimulante.

Otros usos: las hojas secas de maría luisa colocadas en un saquito de tela, sirven también para perfumar los armarios donde se guardan las ropas de uso frecuente.

Nutrició

Neus Bartoll Orença. Dietista-nutricionista CV-00755 (RRSS: @nutriideas)

IMMUNITAT, NUTRICIÓ I COVID19

No volia fer-ho. No volia escriure aquest article perquè ja tenim bastant amb el bombardeig constant de la televisió sobre el Covid... Però veig que hi ha dubtes, i donada la gravetat de l'assumpte, crec que és necessari...

Molts són els que em pregunten, **quins aliments o suplementes són bons per a reforçar el sistema immunitari?**

És molt bonic dir que un producte/aliment puja les defenses, reforça el sistema immunitari i prevé el coronavirus, el càncer o un simple catarro. És bonic, perquè sembla es una solució fàcil i eficaç. Però res més lluny de la realitat. Mila-cres a Roma.

Sé que això els dolrà a molts (ho senc de debò), però avui en dia, NO hi ha evidència científica que demostre que la fitoteràpia siga eficaç. Ni la equinacea, ni unglia de gat, ni el reshi, ni el pròpolis... Ni la mel, ni els alls, ni el suc de taronja, ni les infusions de gingebre amb llima... Ni la copeta de vi, i molt menys la de whisky... Ho senc de debò, amics, però és molt més complicat...

Però una mica d'efecte tindran, no? Sí i no. Sent ser tan confusa, però no vull enganyar-

vos... L'única cosa que us puc assegurar, és que aquests aliments i suplementes tenen uns compostos que influeixen en el sistema immunitari: la vitamina C, D, A, B6, B9, el zinc, el seleni, el ferro i el coure. Aquests elements sí que han demostrat que poden ajudar a enfortir les defenses. També alguns compostos dels alls, de les cols, el gingebre, la cúrcuma, els bolets, la equinacea o de la jalea, han demostrat en estudis amb cèl·lules i amb animals que poden ajudar. PERO et recorde que NO eres una rata ni una cèl·lula, eres un ésser humà, per tant no es pot afirmar que això siga vàlid al 100%.

Una cosa, és que aquests productes tinguen X nutrient que ajude, i l'altra cosa és que present aquests aliments o suplementes reforcem realment el sistema immunitari. Que a mi em donen diversos troncs de fusta, no vol dir

que vaja a construir una cadira. M' explique: el cos és molt complex i fa el que necessita, no el que tu vols que faça. Jo li puc donar vitamina C i... saps que farà el cos amb ella? Doncs NO. No ho saps tu, ni ho sé jo, ni ho sap ningú. La vitamina C serveix per a formar cèl·lules de la defensa, però també serveix per a formar glòbuls rojos, col·lagen (proteïna necessària per a la pell, el pèl, l'elasticitat dels vasos sanguinis, els tendons), ajuda a cicatritzar les ferides, mantindre un bon estat dels ossos i les dents...etc Pot ser, que preferisca cremar la fusta que em dones, en lloc de fer una cadira, perquè tinc fred; o pot ser que fabrique una porta; o pot ser que vulga fer una cadira, però no tinga suficient amb la fusta, ja que també necessita martell, serra, i claus Entens ara que no és tan fàcil com ingerir unes vitamines i ja està?.

Aquest tipus de suplementació, **només tenen sentit quan existeix un dèficit**. Evidentment, si jo vull fer una cadira, i no tinc fusta, no podré fabricar-la. I si llavors me la regalen, genial! Però si jo tinc fusta de sobres, per més que em dones, només l'acumularé en

el trastero, i això, pot provocar certs problemes. Sabies que el consum excessiu de vitamina C en forma de suplement pot augmentar el risc de càncer? (i de açò, sí que hi ha evidència científica) (*Es molt difícil arribar a un excés de vitamines amb aliments).

Pren atenció ara, perquè et donaré la clau per saber que és realment eficaç per a tindre un sistema immune fort. **NO tirar més llenya al foc**. Seguirem amb l'exemple de la cadira. Imagina't

que treballes de fuster i has de fabricar molts mobles. Pel fet de fabricar-los, estàs produint una certa quantitat de fem, serrín, i has de netejar-ho de manera diària si no vols que s'acumule en la teua fusteria i vols treballar agust. Quan més net estiga, més agust treballaràs. Ara imagina que hi ha un incendi, no seria més fàcil per als bombers apagar un incendi d'una fusteria neta, que no d'una plena de serradures? No seria estúpida l'idea de tirar més fem al foc i impedir el treball dels bombers?.

I ara t'estaràs preguntant: **Què tindrà a veure les serradures amb l'alimentació i les de-**

fenses? Dues coses:

1-Que moltes vegades **és més eficaç previndre que curar**. Per a reforçar el sistema immune és més eficaç tindre un bon estat nutricional i uns bons hàbits de vida, que començar a prendre suquets de taronja amb llima i mel. Cal netejar el cos, la serradora, i saps quins aliments "ajuden a netejar"

la teua serreria metabòlica? Es molt fàcil! Els que tots sabem que són bons: les fruites i verdures per la vitamina C, la vitamina A i els múltiples antioxidants que posseeixen; la fruita seca i les llavors per l'aportació de minerals com a seleni i zinc; cereals integrals, llegums, carns blanques, peixos i marisc per la seua aportació en ferro, seleni, vitamina A i vitamina D. I saps el millor? Que és igual el tipus de fruita que pregues, les tomaques no són pitjors que les taronges (tenen compostos diferents igualment bons, però ni les taronges són millors, ni les tomaques són pitjors). Ah! I amb bons hàbits de vida, no sols em referisc a menjar sa, em referisc a practicar exercici físic de forma moderada, tindre una bona exposició solar (per a fabricar la vitamina D), dormir bé, i per descomptat em referisc a estar tranquil a nivell emocional. Sabeu que els estats mentals depressius i el estrés afecten moltíssim al sistema immunitari? (açò també està demostrat científicament). I ja, quan tot això de la vida sana ho portes bé i ho tingues controlat (que es ja bastant complicat), llavors, sí que té sentit afegir all, gíngebre, cúrcuma o algun suplement.

2-**Que no té molt sentit continuar consumint menjar basura**. Moltes vegades no es tracta d'afegir aliments i suplementes super guays que reforcen el sistema immune, sinó de

deixar de practicar conductes malsanes. Els productes ultraprocesats com la brioixeria, els snaks saladets, els embotits, els dolços, els refrescos o les begudes alcohòliques. Tots aquests productes, petaets de greix hidrogenat, sucre, additius i sal, l'única cosa que fan és inflamar, es a dir, embrutar la super fàbrica metabòlica que és el teu organisme. Per més equinacea que et prengues, si continues menjant llepolies mentre mires la tele tota la vesprada, poc solucionaràs. Estàs netejant la serradura, i tornant-la a tirar (Si els bombers et veren, es cabrejarien tant que et tirarien al foc XD).

Segurament, t'ha decebut aquest article. T'esperaves que comentara els aliments que t'ajudaran a reforçar el sistema immune i a protegir-te enfront del Covid19. Haguera quedat guay. Ven més l'exòtica infusió de gíngebre que suposadament va ajudar-te des del moment que te la prens, que netejar la casa amb lleixiu Conejo de tota la vida o dur la incomoda mascareta quan ixes al carrer. Però jo pase de vendr't res (no es el meu estil). Així que, aprofita aquest confinament per a relaxarte, eixir a passejar (ara que pots) y aprendre a cuinar sá. El teu capinter interior teu agrairá!

Desde la Cooperativa

Eladi Roca - Miguel Ángel Moliner

ELS COMPTES ANUALS DE LA COOPERATIVA D'ATZENETA

En l'escrit d'avui, volem mostrar l'estat dels comptes de la Cooperativa d'Atzeneta. Encara que aquest acte de transparència i control es fa a l'Assemblea General de meitat d'any, està bé que aquestes dades arriben també als socis que no hi van poder assistir. A més a més, pensem que és important que la societat atzenetina en general les conega.

En primer lloc, s'ha de dir que els comptes anuals són auditats any rere any per auditors independents, nomenats cada tres anys, que avalen que aquests comptes són una imatge fidel de l'estat econòmic de la Cooperativa. Després de l'aprovació dels comptes per part dels socis, aquests es dipositen al Registre de Cooperatives de la Comunitat Valenciana. A més, els comptes de la Cooperativa es presenten trimestralment a la Secretaria Autònoma de Model Econòmic i Financiació, que depèn de la Conselleria d'Hisenda i que anualment realitza una inspecció presencial.

La Cooperativa està estructurada en quatre seccions actives que realitzen diverses activitats, encara que la personalitat jurídica és única: subministraments, ametla, energies renovables i crèdit. L'Autoservei Charter és una empresa independent de la qual parlarem més endavant.

La Secció de Subministraments comercialitza, d'una banda, adobs, pinsos, productes fitosanitaris i material accessori d'explotació agrícola, i de l'altra, benzina, telefonia i serveis als socis (tramitació de subvencions, formació, assegurances...). La xifra de negoci en 2019 ha sigut de més d'1,4 milions d'euros, amb una xicoteta davallada respecte a 2018 a cause de l'impacte que ha tingut la reobertura de la benzineria de Vistabella i del descens del preu del carburant. Com a novetat, s'han incorporat noves opcions de telefonia i d'Internet per tal de satisfer la demanda d'alguns socis.

La Secció de l'Ametla es dedica a la comercialització de fruits secs. Ha mitjançat 1.088.317 quilos d'ametla amb crosta, que han suposat una facturació d'1,45 milions d'euros, com ja vam anticipar en l'últim BIM. El preu d'inici de la campanya 2019/2020 va començar sent 0,70 € superior al de 2018/2019 per a la marcona i 0,45 € per a la comuna. En relació amb el preu de la collita que se'ls ha pagat als nostres socis, ha oscil·lat fins a 0,55 €/kg per damunt dels preus de la Llotja de Reus, i ha sigut molt similar al de les Llotges de Múrcia i d'Albacete. A més, gràcies a la capacitat financera dels comptes de la Cooperativa, el pagament al soci es fa en menys de vint dies mitjançant la transferència bancària a l'agricultor.

Una de les seccions menys conegudes de la Cooperativa és la d'Energies Renovables, que

es dedica a l'exploració d'un hort solar al terme municipal de Vilar de Canes. Aposta per la generació d'energia neta i renovable, una inversió que es va fer el 2007 gràcies al suport de més de 20 socis i sòcies.

D'altra banda, la Secció de Crèdit, fundada en 1944, es dedica a la intermediació financera per mitjà de la custòdia dels dipòsits dels socis i de la concessió de préstecs. L'any 2019 es va finalitzar la integració en Arquia Bank SA com a Agència Financera. Durant l'any passat, a més, es va gestionar un volum superior als 17 milions d'euros. La situació de baixos tipus d'interès, que es prolonga des de fa uns anys, no és el millor escenari per al negoci bancari però, malgrat això, continua aportant activitat a la Cooperativa i servei als seus socis i sòcies, que són atesos personalment.

Si posem en comú les xifres de totes les seccions, les dades globals mostren que el 2019 la Cooperativa Sant Bartomeu d'Atzeneta - Tossals de Penyagolosa va tenir una xifra de negoci de 3.012.059,27 €, que suposa un increment notable respecte a 2018, quan la facturació va ser de 2.591.388,70 €, motivada fonamentalment per l'increment del preu i dels quilos d'ametla comercialitzats. A més a més, els resultats després dels impostos –procedents, en part, d'ingressos extraordinaris– han estat de 46.079,98 €, millorant així en un 73% els de l'exercici anterior.

Aquests resultats han permès emprendre un seguit d'inversions que milloren el servei oferit als socis i al poble d'Atzeneta. Així, en 2020, s'ha substituït la bàscula, amb un important suport dels fons LEADER. També s'estan realitzant reformes a la zona de la trenca-dora d'ametles per a millorar la recepció de la collita, la sala de rendiments i adaptar les instal·lacions a la normativa vigent.

A banda d'aquestes xifres, cal recordar els retorns econòmics als nostres socis, tant en la Cooperativa i en la benzinera com en el Charter, en forma de descomptes, de xecs regals o de descomptes directes per un valor superior als 32.000 €.

Cal destacar l'estalvi de costos per al soci amb la contractació de serveis de telefonia, d'electricitat, d'assegurances, o en el diferencial de preu en la benzina per un valor global aproximat d'uns 100.000 €. Finalment, quant a l'objectiu social de la Cooperativa de col·laborar amb el poble, s'han atorgat ajudes a institucions i associacions (U.D. Atzeneta, Ames de Casa, etc.) per un import pròxim a 4.500 €.

Una part molt important de l'activitat de la Cooperativa és el Supermercat Charter, gestionat a través d'una societat participada on el 75% del capital pertany a la nostra entitat. El Charter ha tingut un impacte molt important en la distribució comercial local i en l'abastament de productes essencials per a la població, la

qual cosa s'ha posat de manifest durant l'actual crisi sanitària. També ha convertit Atzeneta en un petit centre comercial on la gent ve a comprar des d'altres localitats pròximes. A més, genera huit llocs de treball fixes, a banda dels contractes temporals necessaris en èpoques de major demanda.

Si consolidem tot el grup empresarial de la Cooperativa d'Atzeneta, la xifra de negoci total el 2019 han sigut 4,5 milions d'euros, amb uns resultats positius d'uns 53.000 €. Com hem dit al principi, una auditoria independent avala que aquesta és la imatge fidel de l'estat econòmic de la Cooperativa. Altrament, s'ha intentat destacar que l'impacte de l'activitat de la Cooperativa va més enllà de les dades econòmiques, ja que ofereix serveis que d'altra manera no hi hauria al poble. De cara al futur, a més de les inversions comentades i d'altres projectes en cartera, també es continuarà apostant per les TIC, i es facilitarà un servei de fibra òptica a tota la població, donant així una solució a la reivindicació històrica de negocis i particulars.

Així mateix, cal destacar que, encara que l'activitat econòmica de la Cooperativa és important, també ho és la seua solidesa patrimonial, un aspecte fonamental per a un creixement empresarial robust i sostenible. Amb un patrimoni net pròxim als 2 milions d'euros, a banda de l'immobilitzat propi de l'entitat, la Cooperativa està preparada per a emprendre nous projectes basats en tres eixos estratègics fonamentals: a) aportar valor al Sector Agrícola, b) diversificar i servir al territori, i c) satisfer els nostres socis i sòcies.

Finalment, volem destacar el paper tan important que ha de jugar el model cooperatiu en la lluita contra el despoblament rural. És temps de fer un pas endavant, d'empoderar-se i de reivindicar el model cooperatiu com a eina òptima per al desenvolupament i la dinamització de les zones rurals. Tenim una estructura empresarial assentada al territori, amb una base financera sòlida que permet l'implantació de noves activitats que generen ocupació, cohesionen i fixen la població.

NOTÍCIES DE LA COOPERATIVA

ELS SERVEIS ESSENCIALS I LA COVID-19

La crisi sanitària de la COVID-19 ha sigut molt més intensa del que tots esperàvem. La crisi econòmica provocada pel confinament i per la paralització de l'activitat econòmica també ha sigut més profunda del que podíem imaginar. Tan sols el 14 de març, quan es va declarar l'Estat d'Alarma, vam ser conscients que açò era de debò. Pel que fa a la Cooperativa, els diferents reials decrets no han afectat la nostra activitat de manera significativa, perquè hem estat considerats un negoci essencial. L'activitat que ha tingut un impacte més negatiu ha sigut la

de la benzinera (-50% de negoci en març) a causa de les restriccions en la circulació de vehicles.

Tot i això, més enllà de les dades econòmiques, aquesta crisi ens ha permès identificar els serveis essencials d'una societat com la nostra. L'agricultura, la ramaderia i els canals de distribució s'han tensat, però no s'han trencat. L'abastament dels punts de venda de productes essencials ha estat garantit gràcies a la feina d'un gran nombre de persones anònimes. El Consell Rector de la Cooperativa vol agrair el treball, la professionalitat i la vocació dels empleats i empleades de la Cooperativa en uns moments tan complicats. A més a més, també vol estendre aquest agraïment a tots els serveis essencials del poble que han estat oberts al públic i s'han ajustat a les necessitats de tot el veïnat. El poble ha sigut capaç d'organitzar-se perquè a la gent més vulnerable no li faltara allò més essencial.

Malgrat tot, la crisi ha deixat moltes incerteses i columnes d'ingressos buides als negocis. Activitats com el turisme, l'hostaleria i els serveis no essencials han patit prou la parada econòmica. Cal que fem un esforç entre tots i totes per a consumir productes i serveis locals, així ajudarem a reviscolar l'economia del nostre poble i a continuar fixant la població.

LA FIBRA ÒPTICA A ATZENETA

Al maig va començar a desplegar-se el cable de fibra òptica a Atzeneta del Maestrat. Els negocis, els professionals i els residents del poble han reivindicat i esperat molt de temps la seua instal·lació. Amb aquesta tecnologia, no hi haurà caigudes de servei, la capacitat de fer operacions es multiplicarà per més de deu i s'obrirà una finestra de noves possibilitats personals i professionals. D'una banda, els professionals i treballadors que vulguen viure al poble podran teletreballar des de casa sense cap dificultat. De l'altra, els negocis podran oferir tota mena de serveis on-line als seus clients i apostar pel màrqueting digital. Finalment, els particulars podrem connectar la wifi a tots els aparells electrònics que vulguem, veure canals digitals sense talls i relacionar-nos amb l'administració pública, amb els bancs i amb qualsevol altre servei sense moure'ns de casa.

La Cooperativa s'ha aliat amb AKIWifi per a oferir el servei de fibra òptica a Atzeneta. S'han dissenyat unes tarifes molt atractives i competitives que permetran que qualsevol habitatge o negoci pugui gaudir de la fibra òptica a un preu, en general, inferior al que ara està pagant per l'ADSL. Podeu contactar amb la Cooperativa (Olga) per a més informació.

LA CAMPANYA DE L'AMETLA

Com que l'últim BIM va ser digital i molta gent major no el va poder llegir, volem fer un breu resum de la campanya d'ametla i mostrar una altra vegada la taula amb les dades més rellevants:

	2014	2015	2016	2017	2018	2019
Marcona	29.633 kg	71.423 kg	99.254 kg	74.889kg	121.330 kg	147.305 kg
Comuna	27.165 kg	44.790 kg	39.381 kg	76.051 kg	98.157 kg	83.515 kg
Total	56.799 kg	116.283 kg	138.635 kg	150.940 kg	219.487 kg	230.820 kg
Euros	386.193€	862.620€	1.100.262 €	808.390 €	1.053.660€	1.303.619€
Preu marco- na €/kg	7,48	7,94	8,41	6,24	5,07	5,98
Preu comuna €/kg	6,06	6,59	6,74	4,49	4,37	5,06
Número ope- racions	240	419	412	376	486	653

El temps i la meteo a Atzeneta

Melchor Rovira Monfort

El començament d'aquest any és el més plujós des que tenim registres

Acabava l'anterior article patint pel fred tardà de març i demanant als núvols que es mantingueren per evitar gelades tardanes... i em deuen tenir respecte perquè no van marxar fins al maig, cosa que va provocar que es bateren tots els rècords de mínima insolació al Mediterrani peninsular. Aquest 2020 ha començat amb excepcionalitat en tots els aspectes que afecten la nostra vida, i la part meteorològica no es volia quedar al marge: a més de Glòria i del febrer estiuenç, 2020 (fins al juny) està sent l'any més humit des que tenim registres al poble (1948).

Imatge nocturna de la webcam del poble la nit del 27 d'abril, quan arribava una tronada molt forta que va deixar 20 litres en pocs minuts.

En aquests cinc primers mesos hem recollit 609 litres de pluja, un 256% (dos vegades i mitja) més que el valor mitjà de 238 litres, cosa que ha fet que superem l'anterior rècord d'inici d'any més plujós que ostentava el 1949 amb 534 litres. Com a conseqüència de tanta aigua, han eixit ullals que no es veien des del 1989 (any rècord de pluja al poble) i la rambla i el riu han dut aigua de forma contínua gairebé dos mesos i mig. Si analitzem aquests dos cursos d'aigua des del desembre passat, ambdós han lluit aigua els darrers sis mesos exceptuant uns dies a l'inici de gener, a finals de febrer i inici de març i ara al juny; fenomen molt inusual ara, però no adés, ja que la gent amb memòria ens indica que era molt més freqüent abans, no perquè plovia més, sinó perquè no s'explotaven tant les aigües del subsòl i els aqüífers sobreeixien amb més assiduïtat.

La Ramblolla de Benafigos encara baixava 5 dies després del temporal del 31 de març, fet poc usual.

Pel que fa a temperatures, aquest inici d'any està sent molt càlid, amb un valor de la temperatura mitjana que supera en 1,4°C els registres normals d'aquest període, i sense tenir cap mes fred.

Tronada molt intensa que va afectar la zona de Meanes la vesprada del 27 d'abril i va deixar més de 100 litres, mentre al poble lluià el sol.

Si analitzem els mesos transcorreguts des del darrer article, observem que març va ser lleugerament càlid i molt humit. La temperatura mitja va ser de 12,1°C, 0,7°C per damunt la mitjana, però amb una primera quinzena càlida i una segona part molt freda. El fet més destacat van ser les pluges, ja que a partir del 17 de març ens van afectar tres temporals de llevant que van acumular 271 litres, la qual cosa ha acabat convertint aquest març en el

segon més humit després del de 2015. Com a efemèride cal dir que el dia 31 es van recollir 135 litres, precipitació màxima en 24 h per a un mes de març de tota la sèrie de dades. Pel que fa a abril va continuar sent càlid i humit. Les temperatures van tenir un valor promig de 14°C, 0,9°C per damunt dels valors que tocarien; però encara així, els registres de temperatura màxima del passat mes de febrer superen els del darrer abril, dada que mostra l'excèpcionalitat de febrer. La pluja acumulada en tot l'abril suma 124,5 litres (més del doble del valor normal), ja que va ploure molts dies: 13. Aquest valor de pluja encara haguera pogut ser més generós si ens hagueren afectat dos tronades severes: el dia 19 una tronada va deixar més de 100 litres a Useres, i el dia 27 una altra va descarregar també més de 100 litres a la zona de Meanes; per poc, però cap de les dues va afectar el nucli urbà. I en relació a maig ha estat també un mes càlid, però molt sec. La temperatura mitja ha sigut de 18,3°C, quasi dos graus per damunt del valor normal, i hem recollit 31,5 litres de pluja, la meitat exacta del que haguera hagut de caure.

Pluja	Atzeneta	Mas la Vila
Gener	182	264,5
Febrer	0	0
Març	271	163,5
Abril	124,5	185
Maig	31,5	61,5
TOTAL	609	674,5

Registres de pluja als dos observatoris manuals oficials del terme d'Atzeneta: Atzeneta (Aemet) i Mas la Vila (PHNIA).

Formació de les tronades d'estiu (de calor) en zones muntanyoses

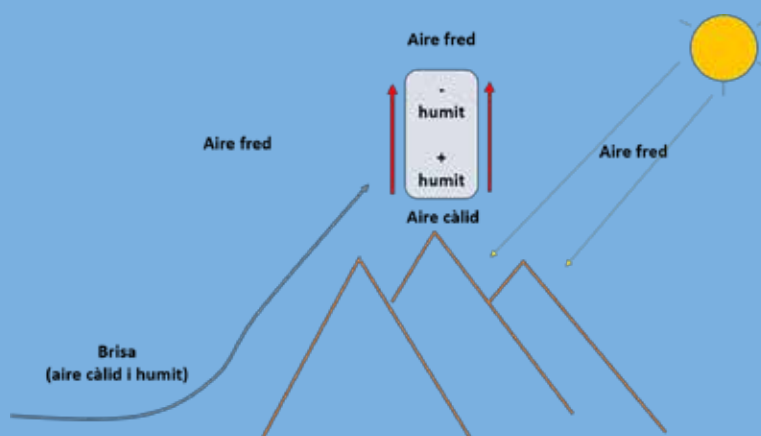
Ara que ve l'estiu, m'agradaria explicar la formació de la majoria de les típiques tronades de calor que es formen algunes vesprades d'estiu a les muntanyes més altes de l'interior i que, de tant en tant, s'atreveixen a baixar a zones més planes com la nostra. Cal indicar que el mecanisme que explicaré és un dels molts processos que porten a la formació d'aquests núvols de tronada (fronts, borrasques, convergències de vents...), però considere que és el més rellevant a les nostres muntanyes durant l'estiu.

Aquest mecanisme s'anomena inestabilitat convectiva o potencial i es produeix per l'ascens en bloc d'una columna d'aire que és més humida a la base que al cim. El primer que cal és que aquesta columna d'aire comence a pujar, i això es produeix en les zones muntanyoses del nostre interior a partir dels migdies d'estiu per dos motius: perquè la superfície s'ha escalfat molt per la radiació solar i ha transmès aquesta calor a l'aire en contacte, que es dilata, perd densitat i tendeix a pujar; i també perquè a partir del migdia sol entrar la brisa del mar que, a més d'aportar el combustible al núvol (la humitat), es veu obligada a ascendir per superar les muntanyes, qüestió que dona un nou impuls ascendent a l'aire. Amb aquests dos condicionants, ens hem d'imaginar que tenim una columna d'aire càlid i humit que ascendeix al cim d'una muntanya, la qual, en comparació amb l'aire del voltant, és molt més càlida, ja que aquest aire relativament fred està molt més allunyat de la superfície que té davall i, per tant, no s'escalfa tant amb la radiació solar. Així que la nostra columna càlida i poc densa, però també humida a la base (degut a la humitat que ha aportat la brisa), es troba envoltada d'aire més fred i pesat, cosa que la fa ascendir amb molta facilitat, com tendeix a pujar un tros de fusta poc dens dins l'aigua més densa. A mesura que ascendeix, la temperatura de la bombolla d'aire va baixant i la humitat relativa va pujant fins que la zona inferior de la columna d'aire, que era la part amb més contingut de vapor d'aigua, se

Tronada severa amb pedra que va afectar sobretot el terme Useres el migdia del 7 de juny. A la vessant est del Bòvalar va deixar més de 50 litres i pedres de més de 2cm de diàmetre.

satura i l'aigua es condensa. Aquest és l'inici del núvol, el xicotet cúmul en forma de coliflor que dispara i accelera tot el procés. Això es deu al fet que quan es condensa el vapor d'aigua s'allibera molta calor (calor latent) que escalfa la part de baix de la nostra columna d'aire i fa augmentar la diferència de temperatura entre la part de baix (càlida) i la part de dalt (freda) de la bombolla. Aquest fet provoca que aquest aire siga inestable, és a dir, que per les seues pròpies característiques tinga la necessitat de continuar ascendint i condensant cada vegada més quantitat d'aigua, de manera que el núvol augmenta ràpidament la seua grandària fins convertir-se en un núvol de tempesta o cumulonimbus (aquesta rapidesa del seu creixement es pot observar a simple vista, sembla que el núvol estiga bullint). A continuació, intentaré mostrar en un dibuix aquest procés.

RACÓ FOTOGRÀFIC

